

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ή ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΣΜΟΣ ;

**α. Κράτος και τοπική αυτοδιοίκηση
για επιτυχημένη κλωνοποίηση**

**β. Ο Ελευθεριακός Κοινοτισμός
σαν απελευθερωτικό πρόταγμα**

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ή ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΣΜΟΣ; (*)

*α. Κράτος και τοπική αυτοδιοίκηση:
μια επιτυχημένη κλωνοποίηση*

*β. Ο Ελευθεριακός κοινοτισμός
σαν απελευθερωτικό πρόταγμα*

Πρωτοβουλία Αναρχικών Πειραιά
Σεπτέμβρης 2006

* Αυτή η μπροσούρα κυκλοφόρησε σε πολύ μικρό αριθμό αντιτύπων με αφορμή τις δημοτικές εκλογές του 2006 και παράλληλα είναι μια κριτική στον "Καποδίστρια 1". Στην παρούσα ηλεκτρονική μορφή έχουν προστεθεί κάποιες σημειώσεις και δύο προσθήκες.

Για επικοινωνία, E-mail : isopedotes@yahoo.gr
<http://eleftheriakos.blogspot.com>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (πέντε σημεία)	σελ. 5
ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	8
Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ	12
ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ	18
ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΕΡΑ	22
ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΚΡΑΤΙΑΣ	29
ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ.....	36
ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΔΡΑΣΗ	42
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. (Μικρό ιστορικό αφιέρωμα)	
1. Αμεσοδημοκρατικές και κοινωνιστικές ρίζες του αναρχισμού	45
2 . Αποφάσεις του συνεδρίου της Αναρχικής Λίγκας για την Δημοκρατία και την Ειρήνη, 1878 (οι Ενωμένες Πολιτείες της Ευρώπης)	49
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. Αναρχική κοινωνιολογία του φεντεραλισμού	56

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

(πέντε σημεία)

1. Η τοπική αυτοδιοίκηση σαν μηχανισμός, αστικά διαμορφωμένος με συγκεκριμένο διοικητικό σύστημα, αποτελεί συνέχεια του κρατικού μηχανισμού, και παράλληλα είναι «ανταγωνιστής» αυτού. Συνέχεια αποτελεί ο διοικητικός της μηχανισμός που ασκεί τοπικό έλεγχο και εξουσία μέσα από το πλέγμα συγκεκριμένων κανόνων και αρμοδιοτήτων, που της παρέχονται από την κεντρική εξουσία. Ανταγωνιστής γίνεται από τη στιγμή που διεκδικεί από την κεντρική εξουσία, αρμοδιότητες και οικονομικούς πόρους.

Η τοπική αυτοδιοίκηση, στη σύγχρονη καπιταλιστική οργάνωση αποτελεί τμήμα του κεντρικού διοικητικού μηχανισμού του κράτους. Μέσα από αυτόν το κράτος συλλέγει, παρέχει, ελέγχει. Όταν μια πολιτική ομάδα καταλαμβάνει μια σειρά από θέσεις μέσα στη διοίκηση των ΟΤΑ (Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης), στο βαθμό που η συγκρότηση του «εκσυγχρονισμού» και της «επανάδρυσης» του κράτους μεταβάλλει τις πολιτικές διαμεσολαβήσεις σε ιδεολογικές και κατά συνέπεια σε διοικητικές πρακτικές (ενώ το κράτος στο σύνολο του αποτελεί την πολιτική μορφή γενικής αποδοχής), αποκτά την ικανότητα συμμετοχής, συνομιλίας, συναποδοχής. Αποδοχής μέσα στο μπλοκ των αποφάσεων για την ανάπτυξη και την ασφάλεια. Αυτή την ικανότητα οφείλει να την επιβάλλει με όρους συναίνεσης μέσα από εκείνους τους θεσμούς που προάγουν και παράγουν εξουσία. Την ίδια στιγμή η πολιτικοκοινωνική ομάδα που συμμετέχει στη διαχείριση των ΟΤΑ , γίνεται αναπόσπαστο τμήμα του διοικητικού κρατικού μηχανισμού.

2. Στο επίπεδο της τοπικής κομματικής σύγκρουσης των εξουσιαστών κομμουνιστών, σοσιαλδημοκρατών και δεξιών, επικρατούν σε γενικές γραμμές όροι παραδεκτοί με σημασίες αποδοτικότητας: σχολεία, συγκοινωνίες, πάρκα, γήπεδα και σε επίπεδο ηθικολογίας: σκάνδαλα, διαφθορά κτλ. Βέβαια, όλα αυτά τα διακηρυγμένα αιτήματα βασίζονται σε γενικές γραμμές και ευθυγραμμίζονται μέσα από το κοινά παραδεκτό από όλα τα κόμματα, σύμπλεγμα: *ανάπτυξη οικονομική – ασφάλεια θεσμική*. Έτσι δεν μένει τίποτα άλλο, από το ποιο κόμμα θα αναλάβει τη διαχείριση των μερικών λειτουργιών των ΟΤΑ.

3. Η συστημική ρεφορμιστική αριστερά - χωρίς να αμφισβητεί την τοπική διαίρεση και εξουσία - διεκδικεί περισσότερη αυτονόμηση και φυσικά περισσότερες δαπάνες από τον κρατικό προϋπολογισμό, όχι βέβαια γιατί έχει στο νου της κάποιο μη συγκεντρωτικό σύστημα, αλλά γιατί σε τοπικό επίπεδο δημιουργεί την κομματική της αναπαραγωγή, καθώς και την ανάρτηση στην εξουσία εκείνων των διευθυντικών ομάδων που πυκνώνουν την κομματικότητά της. Σε τοπικό επίπεδο έχει τη δυνατότητα να θέτει ψευτοδιλήμματα που δεν απομακρύνουν τη σκέψη από την αστικότητα της εξουσίας. Τα κόμματα της αριστεράς συμμετέχουν στη διαχείριση της τοπικής αυτοδιοίκησης, με τους όρους-αξίες που θέτει το κεφαλαιο-κρατικό σύστημα: ικανότητα-ανικανότητα, αποτελεσματικότητα- αναποτελεσματικότητα, ορθολογικότητα- ανορθολογικότητα και τέλος, προγραμματισμός, επιστημονικότητα · διαιώνιζοντας συνεχώς την αντίληψη του ιστορικά διαμορφωμένου ρόλου που θέτει η αστική τάξη για την τοπική αυτοδιοίκηση. Με αυτούς τους όρους διεξάγεται και η εκλογική διαμάχη που στοχεύει στην ανακατανομή των εξουσιαστικών-διοικητικών θέσεων και την εξισορρόπηση των πολιτικών - κομματικών ομάδων που διεκδικούν την άνοδο στην τοπική ιεραρχία, στο επίπεδο της διοίκησης, των αποφάσεων και της διαχείρισης των ζητημάτων τοπικής σημασίας. Στη «διαμάχη» αυτή, βέβαια κυριαρχούν κάποιες γραφειοκρατικές ομάδες τεχνοκρατών-

διευθυντών. Αυτές οι ομάδες μπορούν να επιβάλλονται και να εκπροσωπούνται στους τοπικούς θεσμούς, στο μέτρο που μπορούν να ελέγχουν, να κινητοποιούν, να σφετερίζονται τη λαϊκή θέληση, στο βαθμό που μπορούν να πείσουν ότι οι δικές τους διευθυντικές-πολιτικές ανάγκες, είναι και ανάγκες του λαού.

4. Οι ψηφοφόροι, αυτή η θλιβερή αφαίρεση του πολίτη, καλούνται κάθε τέσσερα χρόνια να εκλέξουν τα διοικητικά τους συμβούλια, όχι βέβαια για να αυτοκαθορίσουν τις ανάγκες τους, αλλά για να εκλέξουν εκείνες τις γραφειοκρατικές ομάδες που εξουσιοδοτούνται να ασκήσουν διοίκηση και έλεγχο σε τοπικό επίπεδο, να πραγματώσουν την κρατική εξουσία στο πεδίο της αναπαραγωγής.

5. Στα πλαίσια του δήμου και στα όρια της λεγόμενης τοπικής αυτοδιοίκησης πραγματοποιείται και η αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης κατά συνέπεια και του κεφαλαίου. Και αφού η χωροθέτηση της αναπαραγωγής θεσμοποιείται διοικητικά, ο έλεγχος των αντίστοιχων λειτουργιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, ισοδυναμεί με μια μορφή ελέγχου της εργατικής δύναμης και κατά συνέπεια και του κοινωνικού κεφαλαίου και τμήματος της αγοράς.

Η διαχείριση λειτουργιών του κεφαλαίου, ο έλεγχος λειτουργιών της αγοράς προάγει νέους στρατηγικούς ρόλους στο ύψος της κεφαλαιοκρατικής εξουσίας, εξουσίας που παρέχοντας «συμμετοχή» και «έλεγχο» στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, δημιουργεί νέα ολιγοπώλια εξουσίας.

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η τοπική αυτοδιοίκηση, όπως και κάθε μηχανισμός αστικά διαμορφωμένος με συγκεκριμένο διοικητικό σύστημα, αποτελεί συνέχεια του κρατικού μηχανισμού όσο και ένα ακόμα χώρο επέκτασης των ανταγωνισμών στο εσωτερικό του.

Μακριά από προπαγανδιστικά τεχνάσματα που μιλούν για «πεδίο έντασης» και αντίθεσης ανάμεσα στο κεντρικό κράτος και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, υπάρχει η πραγματικότητα ενός διοικητικού μηχανισμού που ασκεί τοπικό έλεγχο και εξουσία μέσα από το πλέγμα συγκεκριμένων κανόνων και αρμοδιοτήτων, που του παρέχονται από την κεντρική εξουσία. Έτσι, ενώ η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί την τυπική εκδοχή της διοικητικής αρμοδιότητας του κράτους, ο Δήμος μπορεί να αποτελεί εν δυνάμει την τοπική δομή κοινωνικής οργάνωσης ισότητας και ελευθερίας.

Για εμάς Δήμος και Κράτος είναι δυο διαφορετικές έως και αντιθετικές σημασίες με διαφορετικό και αντιθετικό περιεχόμενο. Ο Δήμος ταυτίζεται με το λαό σε μια μικρής κλίμακας κοινωνία, προσδιορισμένη από λόγους γεωγραφικούς-ιστορικούς, ενώ το Κράτος δίνει τον ιεραρχικό και συγκεντρωτικό τύπο οργάνωσης και λήψης των αποφάσεων.

Το «κρατικό» και το «δημόσιο» έχουν στο χώρο και στο χρόνο μια ρητή διάσταση αναμεταξύ τους, το περιεχόμενο της οποίας εξαρτάται πάντα από τις επαναστατικές διαδικασίες και εκφράζει την πραγματικότητα του κοινωνικού πολέμου. Οι επαναστατικές διαδικασίες απαλλοτριώνουν από το κράτος το δημόσιο και οι συναινετικές και αντιδραστικές πραγματοποιούν το αντίθετο: ενσωματώνουν το δημόσιο μέσα στο πεδίο ελέγχου κράτους και κεφαλαίου.

Οι δυνάμεις της κυριαρχίας απέναντι στις κοινωνικές αντιστάσεις που διαρκώς υπενθυμίζουν αυτή τη διάσταση, θα χρησιμοποιήσουν τη σύγχυση που αναπόφευκτα παράγεται από την όσμωση κράτους και κοινωνίας για να επιβάλουν την ιδεολογική ταύτιση κράτους και κοινωνίας. Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ένας τέτοιος τόπος σύγχυσης, για αυτό και αποτελεί κόμβο της καθεστωτικής προπαγάνδας.

Η πραγματικότητα είναι πως το κράτος είναι ανέκαθεν σε μια εμπόλεμη σχέση με τις τοπικές κοινωνίες και τους Δήμους, επιδιώκοντας να εξασφαλίζει οικονομικά οφέλη για λογαριασμό των ολίγων και να επιβάλλει το ιεραρχικό-συγκεντρωτικό πρότυπο διαχείρισης των κοινών. Ο Δήμος, ως μια εξελισσόμενη διαδικασία για την επίλυση των ιδιαίτερων καθημερινών ριζικών αναγκών αντιμετωπίζει αυτή τη διαμάχη με το κράτος, συχνά σαν μάχη επιβίωσης. Γιατί ο δήμος μπορεί να είναι το έδαφος που αναπτύσσονται αγώνες για τη χειραφέτηση, συνεργατικές δράσεις για την επίλυση των προβλημάτων, η αλληλεγγύη ως γνώμονας ζωής και η ισότητα, ο ζωτικός χώρος δηλαδή της κοινωνικής αυτοδιεύθυνσης.

Από την άλλη, διαπλεκόμενος με το κράτος και υπό τον διαρκή έλεγχο του, καταλήγει ένα πεδίο που εξυφαίνονται ανταγωνιστικές δράσεις για την ανάδειξη τοπικών πυραμίδων εξουσίας που ενσωματώνουν τις ιδιαίτερες πολιτικές διαδικασίες με αποτέλεσμα να μορφοποιείται μια εξουσιαστική τοπική κοινότητα μέσα στις δοσμένες επιτακτικές από το κράτος μορφές οργάνωσης. Ο δήμος (ΟΤΑ) της αστικής δημοκρατίας είναι παράλληλα και οικονομική μονάδα. Πέρα από τον ρόλο του σαν τροχονόμου της τοπικής αγοράς (και πολιτικού εκφραστή της όποιας «τοπικής αστικής τάξης»), εκτός από φοροεισπράκτορας, στο εσωτερικό του πραγματοποιεί και αναπαραγωγή εργατικής δύναμης και κατά συνέπεια του κεφαλαίου. Και αφού η χωροθέτηση της αναπαραγωγής θεσμοποιείται διοικητικά, ο

έλεγχος των αντίστοιχων λειτουργιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, ισοδυναμεί με μια μορφή ελέγχου εργατικής δύναμης και κατά συνέπεια του κοινωνικού κεφαλαίου και εξάρτησης μέρους της ευρύτερης αγοράς.

Η διαχείριση λειτουργιών του κεφαλαίου, ο έλεγχος λειτουργιών της αγοράς προάγει νέους στρατηγικούς ρόλους για την Τοπική Αυτοδιοίκηση σαν διοικητική και οικονομική μονάδα και σαν ιδεολογικό εργαλείο. Φτάνοντας στο ύψος της κεφαλαιοκρατικής εξουσίας, εξουσίας που παρέχοντας το «καρώτο» της δημοτικής «συμμετοχής» και «ελέγχου» στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, με τη «νομιμοποίηση» που προσφέρει η εκλογική διαδικασία, δημιουργεί νέα ολιγοπώλια εξουσίας που συμμετέχουν με πλεονεκτικούς όρους στους πολιτικούς και οικονομικούς ανταγωνισμούς της εξουσίας.

Ουσιαστικά η τοπική αυτοδιοίκηση είναι το μακρύ χέρι του κράτους στις τοπικές κοινωνίες επιχειρώντας να τις μετατρέψει σε πιστό αντίγραφο του μέσω της εφαρμογής του ιεραρχημένου και συγκεντρωτικού τρόπου λήψης των αποφάσεων. Είναι εκ των πραγμάτων μια οριοθετημένη δραστηριότητα του κράτους εφόσον εν είδει εργολαβίας αναθέτει τη διαχείριση, μέσω των τοπικών εκλογικών διαδικασιών, τμήματος των καθηκόντων του. Μικρές πυραμίδες εξουσίας καθ' εικόνα και ομοίωση της κρατικής εξουσίας και σε άμεση διαπλοκή με το καθεστώς, οι δημοτικές αρχές αποτελούν το μικρής κλίμακας αντίγραφο της κρατικής μηχανής.

Τμήμα των δαιδαλωδών διαδικασιών της κρατικής γραφειοκρατίας και οι μηχανισμοί – πιο κοντά στους ανθρώπους – έχουν όλα τα χαρακτηριστικά του κράτους. Ο δήμαρχος, οι αντιδήμαρχοι, το δημοτικό συμβούλιο, οι τομεακές δημοτικές επιτροπές, οι δημοτικές υπηρεσίες, η δημοτική αστυνομία, είναι ρυθμισμένες κατά τα πρότυπα λειτουργίας του κράτους έχοντας το

αντίστοιχό τους στους ρόλους του πρωθυπουργού, των υπουργών, και των κρατικών υπηρεσιών.

Ο δυϊσμός κράτους και τοπικής αυτοδιοίκησης είναι τεχνητός και είναι αυτός ο οποίος λειτουργεί εκτονωτικά απέναντι σε προβλήματα που διαρκώς διογκώνονται στα πλαίσια της κυριαρχίας και εκμετάλλευσης πιστοποιώντας την τοπική αυτοδιοίκηση ενίοτε ως ένα εναλλακτικό εξουσιαστικό μοντέλο. Μέσα σ' αυτήν τη δυναμική εισχωρεί ο τοπικισμός. Τίποτα άλλο, από καθυποταγμένη αντίσταση στο κεντρικό κράτος, προϋποθέτει την εξοικείωση με την υπάρχουσα τοπική πραγματικότητα.

Δεν είναι τυχαίο που ο τοπικισμός αυτός (ο οποίος διεκδικεί και επισφραγίζει αυτό το ψευδές «πεδίο έντασης» ανάμεσα σε κράτος και δημοτικές αρχές) χρησιμοποιείται σαν τόπος ανασύνταξης των κεντρικών κρατικών δυνάμεων προκειμένου να αφομοιώσουν κοινωνικά και πολιτικά την κάθε ανομοιομορφία που διαρκώς παρουσιάζεται. Κι αυτό τον κάνει ένα λειτουργικό εργαλείο του συστήματος που διαχωρίζει το γενικευμένο συμφέρον των καταπιεσμένων.

Όπως συμβαίνει στο σύνολο της κρατικής επιβολής στην κοινωνία, έτσι και στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης, εξαφανίζεται δυναμικά κάθε έννοια πολιτικής διαφορετικότητας αφού εκ των προτέρων μέσω διαταγμάτων έχει εξασφαλιστεί μια ενιαία κανονιστική λειτουργία της ζωής και της πιο μικρής κοινότητας. Και η πιο μικρή λεπτομέρεια της συλλογικής ζωής θα ακολουθήσει τις προκαθορισμένες διαδρομές. Αφομοιώνοντας δυναμικά κάθε ξεχωριστή στο χρόνο και στο χώρο ιδιαιτερότητα, την απορυθμίζει σε μια προοπτική ένταξής της στη ρυθμιστική λειτουργία της κρατικής μηχανής.

Μέσα σ' αυτό το σύστημα διαχείρισης των κοινών που αναπτύσσεται σε βάρος της κοινωνίας εμφιλοχωρούν όλα τα φαινόμενα κοινωνικής διαφθοράς και σήψης: οικονομικά «σκάνδαλα», ρουσφέτια, προνομιούχες και πελατειακές σχέσεις, οικονομικές συναλλαγές πολιτικών και οικονομικών παραγόντων,

φωτογραφικές διατάξεις στις ειδικές συνθήκες της τοπικότητας. Εγγενή φαινόμενα που αφορούν παραβάσεις - τα όρια ελαστικότητας του συστήματος - και αντανακλούν τα όρια της αυθαιρεσίας αλλά και της αυτοπεποίθησής του. Σύμφυτα με την εξουσία, τοπική ή κεντρική, εφόσον ο κοινωνικός έλεγχος είναι αυτό που δομικά αποτρέπεται δίνουν τη δυνατότητα στους παράγοντες της να ισχυροποιούνται εις βάρος του συνόλου.

Εξ' άλλου μέσω των διαδικασιών «αυτοκάθαρσης», είτε μέσω της δικαιοσύνης είτε μέσω των εκλογών, το σύστημα κυριαρχίας παύει να αμφισβητείται και προβάλλεται ως λύση για προβλήματα που το ίδιο δημιούργησε.

Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα έχει ως επίκεντρο το δήμαρχο ο οποίος μπορεί να διορίσει τους αντιδημάρχους καθώς και τις επιτροπές - όργανα του δήμου. Δεν υπάρχει κανένα περιθώριο παρέμβασης στους υπάρχοντες μηχανισμούς που να έχει προοπτική χειραφέτησης καθότι οι εκλογές διαμορφώνουν ένα σώμα λίγων ανθρώπων που παίρνει αποφάσεις για τέσσερα χρόνια ενώ οι υποχρεωτικές από το νόμο (ο οποίος σπάνια εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη διάταξη) ετήσιες συνελεύσεις έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Προσπάθειες υπαγωγής των διοικητικών συμβουλίων ως εκτελεστικών οργάνων της συνέλευσης (π.χ. Απειράθος Νάξου 1987-1999) έχουν καταλήξει σε αδιέξοδο διότι εξαρτώνται πλήρως από τις διαθέσεις του νόμιμα εκλεγμένου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου να τις εφαρμόσει. Μετά την επιβολή του Νόμου «Καποδίστριας» η προσπάθεια αυτή και ιδιαίτερα για τις

κοινότητες που εκπροσωπούνται στο συγκεντρωτικό δημοτικό συμβούλιο, κατέστη φενάκη.

Ένας λαβύρινθος γραφειοκρατικός [1] που καταλήγει στην Περιφέρεια και από κει στο Κράτος, είναι η οργανωτική δομή της Τ.Α. που ανεξάρτητα από την ιδιαίτερη γεωγραφική θέση και την ιστορική καταγωγή και ανεξάρτητα από ιδιαίτερες πολιτικές επιλογές των εκλεγμένων τοπικών αρχών, συγκλίνει στην απολυτότητα του Κράτους, στη μονολιθικότητα της Εξουσίας και στη μονομέρεια της άνωθεν επιβολής αποφάσεων.

Η β' βαθμού τοπική αυτοδιοίκηση και ο αιρετός της χαρακτήρας που χαιρετίστηκε ως βήμα εκδημοκρατισμού (παράλληλες εκλογές στις νομαρχίες) ξεπεράστηκαν από το διορισμό εκπροσώπων στις Περιφέρειες που αποτελούν και το απόλυτα ελεγχόμενο όργανο της εκάστοτε κυβέρνησης. Η συνταγματική αναθεώρηση απόφυγε να δεσμευτεί για τη φύση των δύο βαθμών της Τ.Α.. επιβεβαιώνοντας ότι έπονται και νέα βήματα σε αυτή την κατεύθυνση.

Οι νέες ρυθμίσεις δεν παρέλειψαν να επικυρώσουν και να ενσωματώσουν νομικά και την λειτουργία του «δήμου» ως μια επιχείρηση που διαχειρίζεται κοινωνικό πλούτο και εργατική δύναμη με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Αύξηση της φορολογίας, επινόηση νέων φόρων, σύσταση δημοτικών επιχειρήσεων που επιβάλουν τις νέες ελαστικές εργασιακές σχέσεις, εφαρμογή των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης, καθώς και μια σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση (επιδοτήσεις) και τέλος η δυνατότητα για τις έμμεσες και άμεσες χορηγίες από τους τοπικούς ή όχι επιχειρηματίες, δείχνουν την πορεία που έχουν. Όλα τα παραπάνω συνηγορούν στις περικοπές κοινωφελών δαπανών που κρίνονται πλέον ασύμφωρες (π.χ. παιδικοί σταθμοί), στις απολύσεις εργαζομένων και στην εφαρμογή των νόμων για τις συμβάσεις ορισμένου έργου, στην εγκατάλειψη των δημοτικών χώρων (π.χ. παιδικές χαρές, ΚΑΠΗ κλπ), στην ιδιοποίηση δημόσιων χώρων στα

πλαίσια εξεύρεσης πόρων και γενικότερα στο ξεπούλημα της δημοτικής περιουσίας.

Η δημοτική καταστολή επίσης, είναι μια άλλη πτυχή που αφορά την κοινωνία του γενικευμένου ελέγχου αφού μια αρμοδιότητα επιπλέον εναποτέθηκε σ' αυτούς που θα εκλεχτούν ως διαχειριστές των ζητημάτων της τοπικής κοινωνίας. Είτε πρόκειται για τη δημοτική αστυνομία, είτε πρόκειται για τα Δημοτικά Συμβούλια Πρόληψης Εγκληματικότητας, είτε για θεσμούς εθελοντών ρουφιάνων που περιπολούν υπό τη διεύθυνση του ΟΤΑ [2] οι δημοτικές αρχές αποκαλύπτονται σαν το μακρύ χέρι του «κράτους-χωροφύλακα» ενάντια στη νεολαία, σε αστέγους, σε μαθητές, σε κοινωνικά αποκλεισμένους, σε μετανάστες κλπ. Μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης επιτυγχάνεται ή τείνει να επιτύχει ο ασφυχτικός κρατικός έλεγχος.

Αντιμετωπίζουμε έως τώρα την τοπική αυτοδιοίκηση σαν σημαντικό εταίρο ενός κυρίαρχου πλέγματος εξουσίας με την απόλυτη εποπτεύουσα κρατική αρχή (υπ. εσωτερικών και δημόσιας διοίκησης) επικεφαλής. Την χρεώσαμε την καπηλεία της έννοιας της κοινότητας και του δήμου (σε πόλη και ύπαιθρο), την εξουσιαστική και παρασιτική λειτουργία πάνω στις τοπικές κοινωνίες. Την αναγνωρίζουμε ως ένα κακέκτυπο του κεντρικού κράτους σε πολιτική και λειτουργική ενότητα με αυτό. Βρισκόμαστε μπροστά στην εξέλιξη αυτής της δυναμικής. Μιλάμε για έναν νεοσυγκεντρωτισμό ή αποκέντρωση του συγκεντρωτισμού, ο οποίος συνοδοιπορεί με την συστηματική δημογραφική ερήμωση της περιφέρειας, με την καταστροφή του εναπομείναντος κοινωνικού ιστού, τον ξεκληρισμό των αγροτών προς όφελος της αγροτικής επιχείρησης.

Η αποδόμηση του κοινωνικού ιστού, μια σημαία που χωρίς περιστροφές σήκωσε πρώτος ο Θατσερισμός (δεν υπάρχει κοινωνία, μόνο άτομα και οικογένειες), είναι μια διαδικασία σε εξέλιξη. Το κράτος και στην Ελλάδα στα πλαίσια της επίθεσής του στις κοινότητες, προσπαθούσε, προσπαθεί και θα προσπαθεί την

πλήρη κηδεμονία και εξάρτησή τους, κάτι που αντίστοιχα οδηγεί στην καταστολή ή το μαρασμό κάθε στοιχείου συλλογικότητας και αυτοδιεύθυνσης που εμφανίζεται ή θα μπορούσε να εμφανιστεί στο εσωτερικό τους, που ουσιαστικά τις καταργεί.

Ο «Καποδίστριας» αποτέλεσε το κρίσιμο θεσμικό βήμα αυτής της δυναμικής: το σύστημα αυτοδιοίκησης έγινε ακόμα πιο συγκεντρωτικό και απρόσωπο μέσω της υπαγωγής των κοινοτήτων στους κεντρικούς δήμους της περιφέρειας. Δεν είναι τυχαίο που ο νόμος πήρε το όνομά του από τον πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδας μετά την επανάσταση του 1821 του οποίου το όραμα ήταν η συγκέντρωση των εξουσιών σε μια Κεντρική Αρχή. Με αυτές τις επιλογές, το Ελληνικό κράτος χτίστηκε πάνω στην ιδέα της σύγκρουσης με τον τοπικό αυτοκαθορισμό στο όνομα της επιβολής μια ενιαίας, εθνικά καθαρής εξουσίας.

Η καπιταλιστική εξέλιξη και η απαίτησή της τόσο για μια ενιαία και χωρίς τα άβαρα που (εξ ορισμού) θέτει και ο παραμικρός κοινωνικός έλεγχος στην αγορά, όσο και η ιδεολογική κυριαρχία του φιλελευθερισμού ολοκληρώνει σήμερα, το έργο καταστροφής των κοινοτήτων.

Αρνούμενοι τις αστικές και μαρξιστικές θέσεις που χαρακτηρίζουν την τοπικότητα και τις κοινότητες της σαν "ξεπερασμένες", "αντιδραστικές", "ενάντια στην ιστορική εξέλιξη", δεν σκοπεύουμε να τις αντιστρέψουμε εξιδανικεύοντας κάποιο παρελθόν που δεν επιστρέφει. Οι εκφράσεις ενός εξουσιαστικού πολιτισμού στο επίπεδο της κοινότητας υπήρξαν και υπάρχουν σαν κυρίαρχες αιτίες της κοινωνικής απαξίωσης κάθε κοινοτικής δομής ανάμεσα στους καταπιεσμένους. Καμιά νοσταλγία δεν δικαιολογείται.

Δεν μπορούμε όμως να αγνοήσουμε αυτά που ξανά και ξανά είδαμε να συμβαίνουν: η κοινότητα, η γειτονιά, (στο χωριό ή στις αστικές περιοχές) ήταν πάντα εκείνες οι κοινωνικές δομές που μέσα από την αυτοοργάνωση, την επιδίωξη της αυτάρκειας, το εσωτερικό δίκτυο αλληλεγγύης αντιμετώπισαν τη φτώχεια και την

καταστροφή που έφεραν οι κρατικές (και οι διακρατικές) επιβολές στην Ελλάδα.

Μια διαρκής διαδοχή εθνικών πολέμων, εθνοκαθάρσεων (μουσουλμάνοι, σλαβομακεδόνες...), υποχρεωτικών μετακινήσεων, προσφυγιάς δίπλα στη φορολογία, την πολιτική καταστολή, τη φεουδαρχία, υπονόμευσαν την κοινωνική και οικονομική αυτονομία της κοινότητας. Η απώλεια κάθε ελέγχου στην παραγωγή, η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση, η διείσδυση των εξουσιαστικών κομματικών φατριασμών με όπλο την αλυσίδα προνομίων και την εξαγορά είναι τελικά μια σειρά από εξωγενείς πραγματικότητες που εξάντλησαν και υπονόμευσαν τον κοινοτικό τρόπο του "ζην", φόρτωσαν στις ίδιες τις κοινότητες που τις υπέστησαν και τις αντιμετώπισαν την ευθύνη της δημιουργίας τους και τις συνέπειές τους.

Αξίζει να σημειωθεί πως τόσο το επίσημο κράτος όσο και οι κάθε λογής διεκδικητές της εξουσίας του πάντα σε αυτές τις κοινότητες στρέφονταν για υποστήριξη και απόκτηση κοινωνικής βάσης. Παρά την "αντιδραστικότητα", η κοινότητα, το χωριό, η γειτονιά έγιναν το κύτταρο της εθνικής προπαγάνδας, η βάση για εθνικές και αποσχιστικές διεκδικήσεις, η ρίζα του κάθε αντάρτικου αγώνα, εθνικού ή πολιτικού, ο τροφοδότης της δημόσιας πολιτικής ζωής.

Σήμερα το Ελληνικό κράτος, ίσως γιατί πλέον δεν χρειάζεται τις τοπικές αναφορές, ίσως γιατί δεν έχουν απομείνει αξιοποιήσιμες τοπικές πραγματικότητες, ολοκληρώνει το επί 200 χρόνια πρόταγμα του "κοινωνικού και διοικητικού" εκσυγχρονισμού, το αντικοινωνικό πρόταγμα δηλαδή του συγκεντρωτισμού και της ολοκληρωτικής αστικοποίησης. Με την αγροτική παραγωγική βάση ολοκληρωτικά ετερονομημένη, με διοικητικά κύτταρα όλο και πιο διευρυμένα και απρόσωπα, με τοπικές κοινωνίες που σαπίζουν στην εγκατάλειψη και την εσωτερική κοινωνική απαξίωση, με θεσμούς αυτοοργάνωσης και αλληλεγγύης να αποτελούν ένα γραφικό και ξεχασμένο παρελθόν,

ακόμα και το προπαγανδιστικό τέχνασμα της τοπικής αυτοδιοίκησης σαν υποτιθέμενο αντίβαρο στον συγκεντρωτισμό καταρρέει, παίρνοντας μαζί του και τα υπολείμματα των κοινοτήτων. Απομένουν μόνο τοπικά πεδία ενδοεξουσιαστικών ερίδων, μια δυναμική ελέγχου και παρασιτισμού στο δημόσιο χώρο, η επιβεβαίωση της ολοκληρωτικής κρατικής κυριαρχίας.

Ο επόμενος "Καποδίστριας" θα ολοκληρώσει αυτό το σχέδιο. Η Τ.Α. έκανε τη δουλειά της και αποσύρεται από τα ράφια: μόνο όργανα διοίκησης, διάδρομοι ροής του κεφαλαίου (ειδικά αυτού που ειδικεύεται στην κατανάλωση δημόσιου πλούτου), μόνο πεδία πολιτικής ανέλιξης απομένουν. Το Ελληνικό κράτος κοπιάρει τον εαυτό του, κι από ότι φαίνεται με ιδιαίτερη ακρίβεια.

Σημειώσεις :

1] Η γραφειοκρατία είναι μια μορφή οργάνωσης κατά την οποία οι αποφάσεις παίρνονται στην κορυφή, τις οποίες πρέπει να υπακούουν οι από κάτω και μεταφέρονται διαμέσου μιας σειράς διαταγών όπως σε ένα στρατό. Μια γραφειοκρατία δεν είναι μια αληθινή κοινότητα, η οποία προϋποθέτει ένα σύνδεσμο ίσων ανθρώπων που παίρνουν τις αποφάσεις από κοινού και τις μεταφέρουν έξω από το σύνδεσμο επίσης από κοινού.

2] Δεν είναι τυχαίο που οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ονομάζονται «δήμοι» και «κοινότητες». Είναι μια βασική πρακτική του κράτους να χρησιμοποιεί τους όρους που έχουν ιστορική σημασία για κεκτημένα της ελευθερίας και της ισότητας, με στόχο την αντίστροφη εφαρμογή τους.

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Οι τοπικές εκλογές προκαλούν μια τεχνητή και ελεγχόμενη πολιτική κρίση. Είναι ο τρόπος επιβεβαίωσης του ίδιου του συστήματος κυριαρχίας με στόχο να μην ξεπεραστεί ιδεολογικά, πολιτικά και κοινωνικά ως η αναγκαία και μόνη ικανή λύση.

Με αφορμή τη διαδικασία των εκλογών [1] δημιουργείται παράλληλα ένας ελεγχόμενος δημόσιος χώρος ο οποίος έχει την προαποφασισμένη δυνατότητα ανανέωσης του συστήματος λήψης των αποφάσεων από τα πάνω. Κάθε σχεδόν δημόσια συζήτηση κανοναρχείται από τη σκοπιμότητα της λύσης που θα καθιστά αναγκαία συνθήκη την εξουσία ανθρώπου από άνθρωπο. Έτσι ακόμα και οι μικρότερες ομαδοποιήσεις που διεκδικούν την εξουσία αποδέχονται έμπρακτα το αυτονόητο του συστήματος: ότι μόνο μέσω μιας εξουσίας, ενός μικρού ή μεγάλου κράτους μπορούν να λύνονται τα προβλήματα, να οργανώνεται η συλλογική ζωή και της μικρότερης ανθρώπινης ομάδας.

Όταν μια πολιτική κλίκα καρπώνεται μια σειρά από θέσεις μέσα στη διοίκηση στο βαθμό που σήμερα, η συγκρότηση του «εκσυγχρονισμού» και της «επανάδρυσης» του κράτους, μεταβάλλει όλο και περισσότερο τις πολιτικές διαμεσολαβήσεις σε διοικητικές πρακτικές αποκτά την ικανότητα συμμετοχής, συνδιαλλαγής, συνενοχής με το συνολικό πλέγμα κυριαρχίας. Αποδοχής και συνενοχής μέσα στο μπλοκ των αποφάσεων για την ανάπτυξη και την ασφάλεια του καθεστώτος. Αυτή την ικανότητα οφείλει να την επιβάλλει προς τα «κάτω» με όρους συναίνεσης ή καταστολής μέσα από εκείνους τους θεσμούς που προάγουν και παράγουν εξουσία. Την ίδια στιγμή η πολιτικοκοινωνική και οικονομική ομάδα, γύρω από την κυβερνώσα κλίκα, που συμμετέχει στη διαχείριση του δημόσιου, γίνεται κι αυτή αναπόσπαστο τμήμα του διοικητικού κρατικού μηχανισμού.

Οι ψηφοφόροι, αυτή η θλιβερή αφαίρεση του πολίτη, καλούνται κάθε τέσσερα χρόνια να εκλέξουν τα δημοτικά τους συμβούλια, όχι βέβαια για να αυτοδιαχειριστούν τις ανάγκες τους, αλλά για να παραχωρήσουν το δικαίωμα διαχείρισης, για τέσσερα χρόνια, σε κάποιους άλλους εν λευκώ. Ψηφίζουν για να εκλέξουν εκείνες τις γραφειοκρατικές ομάδες που εξουσιοδοτούνται να ασκήσουν έλεγχο σε τοπικό επίπεδο, να αναπαράγουν την κρατική εξουσία στο πεδίο της καθημερινότητας του δήμου.

Ο εκλογικός δημόσιος χώρος είναι μια καρικατούρα πολιτικής ζύμωσης. Στο επίπεδο της τοπικής κομματικής σύγκρουσης των εξουσιαστών κομμουνιστών, σοσιαλδημοκρατών, δεξιών και των όλο και περισσότερων «ανεξάρτητων», επικρατούν σε γενικές γραμμές όροι παραδεκτοί με σημασίες αποδοτικότητας: π.χ. σχολεία, συγκοινωνίες, πάρκα, γήπεδα και σε επίπεδο ηθικολογίας, π.χ. διαφθορά, σκάνδαλα. Ο τοπικός παραγοντισμός, σε ευθεία σύνδεση τόσο με τα αλισβερίσια των κομματικών πόλων όσο και με τους τοπικούς καπιταλιστές παίζει βασικό ρόλο στο να κατανοήσει κανείς την ακριβή σημασία όλου αυτού του λεκτικού ορυμαγδού «έργων», «ποιότητας ζωής». «κοινωνικής πολιτικής», «αξιοποίησης». Βέβαια όλα αυτά τα διακηρυγμένα αιτήματα αντιγράφουν σε γενικές γραμμές και ευθυγραμμίζονται με το ιδεολογικό πρόταγμα της αστικής δημοκρατίας και το διακύβευμα των εθνικών εκλογών: *ανάπτυξη οικονομική – ασφάλεια θεσμική*. Δηλαδή, ανάπτυξη για τους κεφαλαιοκράτες, ασφάλεια για το καθεστώς. Και όπως και στις εθνικές εκλογές δεν μένει τίποτα άλλο, από το ποια παράταξη θα αναλάβει τη διαχείριση.

Με αυτούς τους όρους διεξάγεται η εκλογική διαμάχη που στοχεύει στην ανακατανομή των εξουσιαστικών-διοικητικών θέσεων και την εξισορρόπηση των κοινωνικών ομάδων που διεκδικούν την άνοδο στην τοπική ιεραρχία, στο επίπεδο της διοίκησης, των αποφάσεων και της διαχείρισης των ζητημάτων τοπικής σημασίας.

Το ερώτημα που θέτουν οι δημοτικές εκλογές είναι πάνω από όλα για ποιόν γίνονται και ποιόν ωφελούν. Η απάντηση είναι προφανής: πίσω από το μανδύα της ρητορικής για “δημοκρατία”, “αντιπροσώπους”, “συμμετοχή” κρύβεται η λυσσαλέα πάλη για εξουσία και προνόμια (ήδη ενεργών ή νέων και φιλόδοξων) παραγόντων της πολιτικής και της οικονομίας. Το κράτος απλά κάνει τη δουλειά του νομιμοποιούμενο, αναπαραγόμενο ανακαλύπτοντας ένα νέο τόπο εκπαίδευσης αφεντικών, ένα νέο εργαλείο ελέγχου της κοινωνίας και εκμετάλλευσης του πλούτου που παράγει.

Είναι αξιοσημείωτο το πόσο καιρό βάστηξε το εκλογικό ψέμα στις συνειδήσεις των καταπιεσμένων, είναι ακόμα χειρότερο το ότι σήμερα που σχεδόν κανείς δεν πείθεται για τις “καλές προθέσεις” των πολιτικών, που όσοι δεν ελπίζουν σε νταραβέρια με τους νικητές ψηφίζουν με τη λογική του “μικρότερου κακού” αναγνωρίζοντας μια κάποια αξία χρήσης στη ψήφο, πέρα από την ανταλλακτική. Και είναι χειρότερος αυτός ο κυνισμός γιατί αναδεικνύει μια κοινωνική παράλυση πολύ περισσότερο εκμεταλλεύσιμη από την εξουσία από ότι η ψήφος του ιδεολόγου.

Δεν είναι καθόλου λαϊκίστικο το ερώτημα εάν ο καθένας θεωρεί λογικό να παραχωρήσει εν λευκώ τη διαχείριση του σπιτιού του για 4 χρόνια σε κάποιον που θα επιλέξει το 42% των κατοίκων αυτού του σπιτιού. Εάν θεωρεί λογικό μετά από 4 χρόνια διαχείρισης να έχει το «δημοκρατικό δικαίωμα» να διώξει τον προηγούμενο και να βάλει κάποιον άλλο (και μάλιστα αυτό να ονομάζεται και τιμωρία για τον παλιό «κακό» διαχειριστή). Ο Δήμος είναι το κοινό σπίτι όλων μας, το σπίτι του καθένα μας. Ότι υπάρχει σε αυτόν, οι δρόμοι, οι πλατείες, τα σχολεία, οι υπηρεσίες, υπάρχει και λειτουργεί εξαιτίας του πλούτου που όλοι παράγουμε, της εργασίας που όλοι προσφέρουμε. Γι' αυτό και ανήκει σ' εμάς.

Η άρνηση κάθε συμμετοχής στο εκλογικό τσίρκο πέρα από την αξιοπρέπεια που προσφέρει με το να μη νομιμοποιεί τη ληστεία του κοινωνικού πλούτου και του δικαιώματος ελέγχου σε

όσα μας αφορούν, είναι και μήνυμα και πράξη αντίστασης προς την εξουσία σαν σύνολο.

Μικρό και αναποτελεσματικό μήνυμα - αφού η εξουσία όταν δεν μπορεί να εκμαιεύσει τη συναίνεση έχει και τα όπλα - αλλά πολύ καλύτερο από το μήνυμα της υποταγής.

Η προσπάθεια για επανάκτηση από την κοινωνία του πλήρους και άμεσου ελέγχου της συλλογικής ζωής της, της ισότιμης διαχείρισης του πλούτου που η ίδια παράγει είναι η ουσία του επαναστατικού, απελευθερωτικού προτάγματος όλων των τάσεων του αναρχικού κινήματος. Η πραγματοποίηση όμως αυτού του προτάγματος είναι έργο όλων. Καμία «πρωτοπορία», ούτε φυσικά και οι αναρχικοί, δεν μπορεί να αναλάβει την εργολαβία. Δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει μέσα φτιαγμένα εξ αρχής στα μέτρα του εχθρού για να τον χτυπήσει. Δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει την υποταγή και τη συνενοχή σαν εργαλείο για την απελευθέρωση. Άλλωστε, τόσοι και τόσοι (και θα ήμαστε άδικοι να μην αναγνωρίσουμε πως μια πολύ μικρή μειοψηφία το προσπάθησε ή το προσπαθεί με τις εντιμότερες των προθέσεων) κατάφεραν να εκλεγούν με σκοπό να «αλλάξουν τα πράγματα». Η εμπειρία της ολοκληρωτικής τους αποτυχίας (αν όχι της πλήρους διαφθοράς και παρακμής τους σε προσωπικό και πολιτικό επίπεδο) είναι διδακτική.

Η άρνηση συμμετοχής στις εκλογές **[3]**, όπως και κάθε μορφή αντίστασης, μπορεί να ξεπεράσει το σημαντικό αλλά αναποτελεσματικό όριο της «αξιοπρέπειας» ή του «μηνύματος», μόνο αν συνοδευτεί με πράξεις αντεπίθεσης: οφείλουμε να προχωρούμε άμεσα στη δημιουργία αυτοοργανωμένων κοινωνικών δομών που με όρους ισότητας και αλληλεγγύης όχι μόνο θα δίνουν αγώνες σε τοπικό επίπεδο αλλά θα διεκδικούν τον πλήρη έλεγχο όλο και μεγαλύτερων κομματιών του δημοσίου.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Η αριστερά συμμετέχοντας στις εκλογές διεκδικεί περισσότερη αυτονομία και φυσικά περισσότερες δαπάνες από τον κρατικό προϋπολογισμό. Όχι βέβαια, γιατί έχει στο νου της κάποιο μη συγκεντρωτικό σύστημα (έτσι κι αλλιώς δε θεωρεί τις μάζες ικανές να αυτοδιευθυνθούν), αλλά γιατί θέλει να δημιουργήσει την κομματική της αναπαραγωγή σε τοπικό επίπεδο και να αναρτήσει στην εξουσία εκείνες τις διευθυντικές ομάδες που θα πυκνώσουν την κομματικότητά της.

Τα κόμματα της αριστεράς συμμετέχουν στη διαχείριση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τους όρους – αξίες που θέτει το κεφαλαιοκρατικό σύστημα: ικανότητα – ανικανότητα, αποτελεσματικότητα – αναποτελεσματικότητα, ορθολογικότητα – ανορθολογικότητα και τέλος, προγραμματισμός, επιστημονικότητα, δαιωνίζοντας συνεχώς την αντίληψη του ιστορικά διαμορφωμένου ρόλου που έχει η αστική τάξη για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Πολύ περισσότερο από τις κοινοβουλευτικές εκλογές, οι εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης, έδωσαν και δίνουν στην κοινοβουλευτική αριστερά (και πολλές φορές και στην εξωκοινοβουλευτική) τη δυνατότητα να ελέγξει τμήματα του δημοσίου, να «κατακτήσει» μέρος της κρατικής διοίκησης σε ισχυρούς τοπικά και οικονομικά δήμους. Της δίνουν επίσης, τη δυνατότητα να καρπωθεί το μονοπώλιο στα όρια μιας περιοχής της εφαρμογής ενός προγράμματος και της προβολής που αυτό συνεπάγεται. Και όταν όλα αυτά συμβούν, αν αυτή η ευκαιρία δεν εξελιχθεί σε προετοιμασία για ατομική ανέλιξη και μελλοντική μεταγραφή φιλόδοξων πολιτικών, αν δεν ενσωματώσει τις έξεις αυτού που περιγράψαμε σαν τοπική αυτοδιοίκηση, θα καταλήξει στην αδυναμία να προσπεράσει τα εγγενή εμπόδια που θέτει η ίδια η φύση ενός θεσμού διαμεσολάβησης και ετερονομίας.

Έχουμε ένα επαρκές βάθος χρόνου (ενάμιση αιώνα από την 1^η Διεθνή και αρκετές δεκαετίες πλήρους νομιμότητας για την

ελληνική αριστερά) για να διαπιστώσουμε πως ούτε άλλες πολιτικές εφαρμόστηκαν, ούτε τα μέσα προβολής ωφέλησαν τη διάδοση των (κρατικίστικων και εύπεπτων) ιδεών της αριστεράς. Οδήγησαν περισσότερο σε ακόμα μεγαλύτερη απαξίωσή τους προς όφελος του φιλελευθερισμού.

Μπορέσαμε να διαπιστώσουμε πως και τα διάφορα «επαναστατικά» πυροτεχνήματα που εκτόξευσαν κατά καιρούς οι αριστεροί δήμαρχοι, παρέμειναν πυροτεχνήματα, όπως κάθε προσπάθεια που ξεκινά από τα πάνω. Και αν για την κοινοβουλευτική αριστερά, η νομή του μεριδίου εξουσίας είναι πλάι στη νομιμοποίηση το αντίκρισμα της συνδιαλλαγής της με το κράτος, είναι απορίας άξιο το πώς επιμένει η εξωκοινοβουλευτική και επαναστατική αριστερά να ισχυρίζεται ότι η καταγραφή της εκλογικής προτίμησης που κερδίζει, ισοφαρίζει τη νομιμοποίηση που προσφέρει στο σύστημα με τη συμμετοχή της.

Το «γεμάτο νόημα» κλείσιμο του ματιού, η κουτοπονηριά να θεωρείς ότι το κράτος και ο καπιταλισμός θα πιαστούν μαλάκες και θα σου χαρίσουν το σκοινί που θα τους κρεμάσεις, το να ελπίζεις σε «νομιμοποίηση» και δυνατότητα «να ακουστεί η φωνή» χωρίς έμπρακτη δήλωση μετάνοιας (και αυτό να παρουσιάζεται σαν κοινωνική κατάκτηση) μπορεί να φέρει μόνο γραφικότητα και αναξιопιστία ειδικά αν «σε παίρνουν οι κάμερες».

Η αριστερά παρότι ευαγγελίζεται το «διαφορετικό» και επιμένει να καταγγέλλει τα αστικά κόμματα και το σάπιο σύστημα (λέγοντας πάντα πως θα καταρρεύσει από τα μέσα), συμμετέχει στην εκλογική διαμάχη που στοχεύει στην ανακατανομή των εξουσιαστικών – διευθυντικών θέσεων και την εξισορρόπηση των πολιτικών – κοινωνικών ομάδων που διεκδικούν την άνοδο στην τοπική ιεραρχία. Στη «διαμάχη» αυτή επικρατούν βέβαια κάποιες ομάδες τεχνοκρατών – διευθυντών. Αυτές οι ομάδες μπορούν να επιβάλλονται και να εκπροσωπούνται στους τοπικούς θεσμούς, στο μέτρο που μπορούν να ελέγχουν, να κινητοποιούν και να σφετερίζονται τη λαϊκή θέληση, στο βαθμό που μπορούν να

πείσουν ότι οι δικές τους διευθυντικές ανάγκες – πολιτικές ανάγκες είναι ανάγκες του λαού.

Σημειώσεις :

3.α] Ο Μιχαήλ Μπακούνιν λέει για τις εκλογές (να σημειώσουμε ότι την εποχή που ο Μπακούνιν έγραφε αυτά τα άρθρα δεν υπήρχαν τα κόμματα με την μορφή που έχουν στις μέρες μας σαν λόμπι και μηχανές οπαδών, ούτε ήταν τόσο γενικευμένο το σύστημα των επαγγελματιών πολιτικών, ούτε φυσικά είχε μαζικοποιηθεί η ψήφος):

“... Το Κράτος δεν είναι τίποτ’ άλλο παρά η ίδια η κυριαρχία κι η εκμετάλλευση τακτοποιημένη και συστηματοποιημένη. Θα επιχειρήσουμε να το αποδείξουμε αυτό εξετάζοντας τις συνέπειες της κυβέρνησης πάνω στις λαϊκές μάζες από μια μειοψηφία, εξ αρχής έξυπνη κι αφιερωμένη αν θέλετε, σ’ ένα ιδανικό Κράτος, θεμελιωμένο πάνω σε μια ελεύθερη σύμβαση. Ας υποθέσουμε ότι η κυβέρνηση αποτελείται μόνον απ’ τους καλύτερους πολίτες. Κατ’ αρχήν αυτοί οι πολίτες είναι προνομιούχοι όχι δικαιωματικά, αλλά ουσιαστικά. Έχουν εκλεγεί απ’ το λαό επειδή είναι οι πιο νοήμονες, έξυπνοι, σοφοί, θαρ-ραλέοι κι αφιερωμένοι. Διαλεγμένοι απ’ τη μάζα των πολιτών, που θεωρούνται όλοι ίσοι, δεν αποτελούν ακόμη μία ξεχωριστή τάξη, αλλά μια ομάδα ανθρώπων προνομιούχα μόνον εκ φύσεως και γι’ αυτό το λόγο ξεχωρισμένη προς εκλογή απ’ το λαό. Ο αριθμός τους είναι αναγκαστικά πολύ περιορισμένος, σ’ όλες τις εποχές και σ’ όλες τις χώρες ο αριθμός των ανθρώπων προικισμένων με τόσο αξιοσημείωτες ικανότητες ώστε αυτομάτως να έχουν την ομόφωνη αποδοχή από ένα έθνος, όπως η εμπειρία μας διδάσκει, είναι πολύ μικρός. Ως εκ τούτου, κάτω απ’ τον κίνδυνο μιας κακής

επιλογής, ο λαός θά'ναι πάντοτε αναγκασμένος να επιλέξει τους κυβερνήτες του ανάμεσα σ' αυτούς.

Έτσι, λοιπόν, η κοινωνία διαιρέθηκε σε δύο κατηγορίες, για μην πω ακόμη δύο τάξεις, εκ των οποίων η μία, αποτελούμενη απ' την τεράστια πλειοψηφία των πολιτών, υποστηρίζει ελεύθερα την κυβέρνηση των εκλεγμένων ηγετών της, η άλλη, σχηματιζόμενη από ένα μικρό αριθμό από προνομιούχες φύσεις, αναγνωρίστηκε κι έγινε δεκτή ως τέτοια απ' το λαό, και επιφορτίστηκε απ' αυτόν για να τον κυβερνά. Ανάλογα με τη λαϊκή εκλογή, είναι εξ αρχής διακεκριμένοι από τη μάζα των πολιτών μόνον απ' τις ιδιαίτερες ικανότητές τους που προκρίνουν για την επιλογή τους κι είναι φυσικά, οι πιο αφοσιωμένοι και χρήσιμοι απ' όλους. Δεν εκχωρούν ακόμα στους ίδιους κάποιο προνόμιο, κάποιο συγκεκριμένο δικαίωμα, εκτός από εκείνο της άσκησης, στο βαθμό που οι άνθρωποι το επιθυμούν, των ειδικών υπηρεσιών που τους έχουν ανατεθεί. Κατά τα λοιπά, απ' τον τρόπο ζωής τους, απ' τις προϋποθέσεις και τα μέσα για τη διαβίωσή τους, δε διαφέρουν καθόλου απ' όλους τους άλλους, έτσι ώστε πλήρης ισότητα εξακολουθεί να επικρατεί σ' όλους. Μπορεί αυτή η ισότητα να διατηρηθεί για καιρό; Εμείς ισχυριζόμαστε ότι τίποτε δεν είναι πιο εύκολο ν' αποδειχθεί. Τίποτε δεν είναι πιο επικίνδυνο απ' την ατομικιστική ηθική του κάθε ανθρώπου όσο η συνήθεια της κυριαρχίας. Ο καλύτερος άνθρωπος, ο πιο έξυπνος, ανιδιοτελής, γενναιόδωρος, καθαρός, πάντοτε κι αναπόφευκτα θα διαφθαρεί σ' αυτήν τη συναλλαγή.

Δύο αισθήματα έμφυτα στην εξουσία ποτέ δεν αποτυγχάνουν να παράγουν αυτήν την εξαχρέωση· αυτές είναι: περιφρόνηση για τις μάζες κι η υπερεκτίμηση των πλεονεκτημάτων του ενός.

“Οι μάζες”, λέει ένας άνθρωπος στον εαυτό του αναγνωρίζοντας την ανικανότητά τους να κυβερνούν για λογαριασμό τους, “έχουν εκλέξει εμένα ως επικεφαλλή τους. Με την εν λόγω πράξη έχουν δηλώσει δημοσίως την κατωτερότητά τους και την ανωτερότητά μου. Ανάμεσα σ' αυτό το πλήθος των ανθρώπων, αναγνωρίζοντας

δύσκολα τίποτε κοινό με τον εαυτό μου, είμαι ο μόνος ικανός να διευθύνω τις δημόσιες υποθέσεις. Οι άνθρωποι μ' έχουν ανάγκη· δεν μπορούν να κάνουν χωρίς τις υπηρεσίες μου, ενώ, αντιθέτως εγώ, μπορώ να τα βγάλω πέρα μόνος μου· αυτοί, παρόλα αυτά, πρέπει να με υπακούν για το δικό τους καλό, και υποκρινόμενος ότι τους υπακούω, τους κάνω χάρη". Δεν υπάρχει σ' όλο αυτό κάτι που κάνει έναν άνθρωπο να χάσει το μυαλό του και την καρδιά του, και να γίνει τρελός από υπερηφάνεια; Είναι, γι' αυτό το λόγο, η ίδια η εξουσία κι η συνήθεια της κυριαρχίας που κάνει ακόμα και τους πιο έξυπνους κι ενάρετους ανθρώπους, πηγή παραλογισμών, τόσο διανοητικών όσο και ηθικών. Μπακούνιν: Η εξουσία διαφθείρει τους καλύτερους, 1867.

«...Η Μαρξιστική θεωρία λύνει πολύ απλά αυτό το δίλημμα. Λέγοντας Λαϊκή Κυριαρχία εννοούν την κυριαρχία ενός μικρού αριθμού αντιπροσώπων που έχουν εκλεγεί απ' το λαό. Το γενικό και το ατομικό δικαίωμα να εκλέγει κανείς τους λαϊκούς αντιπροσώπους και τους κυβερνήτες του Κράτους είναι η τελευταία λέξη των μαρξιστών, όπως επίσης και των δημο-κρατών. Αυτό αποτελεί ένα ψέμα πίσω απ' το οποίο κρύβεται ο δεσποτισμός της άρχουσας μειοψηφίας, ένα ψέμα πού γίνεται ολοένα και πιο επικίνδυνο γιατί εμφανίζεται ότι εκφράζει την αποκαλούμενη λαϊκή θέληση. Τελικά απ' οποία άποψη κι αν εξετάσουμε αυτό το θέμα, καταλήγουμε πάντοτε στο ίδιο λυπηρό συμπέρασμα, την κυριαρχία των μεγάλων λαϊκών μαζών από μια προνομιούχα μειοψηφία.

Οι μαρξιστές λένε ότι η μειοψηφία αυτή θ' αποτελείται από εργάτες. Ναι, πιθανόν από πρώην εργάτες, οι οποίοι μόλις γίνουν κυρίαρχοι πάνω στους λαϊκούς αντιπρόσωπους θα πάψουν να είναι εργάτες, και θα κοιτούν τις απλές εργατικές μάζες απ' τα ύψη του κυβερνητικού βάρους, δεν θα εκπρο-σωπούν πια το λαό παρά μόνο τον εαυτό τους και τις απαιτήσεις πού έχουν για την άσκηση της εξουσίας πάνω στο λαό. Εκείνοι πού αμφιβάλλουν γι' αυτό γνωρίζουν πολύ λίγο την Ανθρώπινη φύση.

Οι Μαρξιστές λένε ότι αυτοί οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι θα είναι αφοσιωμένοι και καλλιεργημένοι Σοσιαλιστές. Οι εκφράσεις «καλλιεργημένος Σοσιαλιστής», «Επιστημονικός Σο-σιαλισμός» κλπ, που εμφανίζονται συνεχώς στους λόγους και στα κείμενα των οπαδών του Λασσάλ και του Μαρξ, αποδεικνύουν ότι το ψευτο λαϊκό Κράτος δεν θα είναι τίποτ' άλλο παρά ο δεσποτικός έλεγχος του πληθυσμού από μια νέα και καθόλου μεγάλη αριθμητικά, αριστοκρατία πραγματικών και ψευτο-επιστημόνων. Οι «αμόρφωτοι» άνθρωποι θ' απαλλαγούν εντελώς από τη φροντίδα της διοίκησης και θα τύχουν τη μεταχείριση μιας πειθαρχημένης αγέλης. Τι θαυμάσια απελευθέρωση πραγματικά!...»

3.β] Και μια πιο «σύγχρονη» θέση: «... Ο Κλαρκ αναλύει την μπακουδική άρνηση της εκλογικής πολιτικής σε σχέση με το συγκεκριμένο επίπεδο του κοινωνικού αγώνα. Αν το επαναστατικό κίνημα αποτελεί την πλειοψηφία, κάθε σκέψη για συμμετοχή στις εκλογικές διαδικασίες κρίνεται θανατηφόρα, διότι «θα ενδυνάμωνε την νομιμοποίηση» των υπαρχουσών μορφών κυριαρχίας, τη στιγμή μάλιστα που το πλειοψηφικό κίνημα μπορεί κάλλιστα να κινηθεί προς την αποκεντρωμένη, συμμετοχική και ελευθεριακή θέσμιση της κοινωνίας. Όταν το επαναστατικό κίνημα αποτελεί τη μειοψηφία, η υιοθέτηση της εκλογικής τακτικής κρίνεται εξίσου θανατηφόρα, διότι αφ' ενός μεν εμποδίζει την ανάδυση και την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων αμεσοδημοκρατικών αγώνων, αφ' ετέρου δε, οδηγεί, με μαθηματική ακρίβεια θα λέγαμε, «στη δημιουργία ενός νέου στρώματος ηγετών στις τάξεις των εργαζομένων». ... Χρειάζεται να δούμε την αναρχική άρνηση συμμετοχής στις εκλογές σε σχέση με το συγκεκριμένο επίπεδο του κοινωνικού αγώνα στο σήμερα.

«...Η άρνηση της εκλογικής πολιτικής δεν έχει το χαρακτήρα της μικροαστικής απάθειας και αποχής, που παρατηρείται στις μέρες μας, ούτε το χαρακτήρα της «άρνησης για την άρνηση», αλλά απορρέει οργανικά από τη βαθειά πίστη των αναρχικών στην

ικανότητα όλων των ανθρώπων για αυτοπροσδιορισμό και αυτοστοχασμό, εδράζεται δηλαδή, στη θεμελιώδη αναρχική αρχή της Αυτοδιεύθυνσης.

Στη σημερινή πραγματικότητα, κατά τη γνώμη μας, δε μπορεί να κριθεί η αντιεκλογική πολιτική των αναρχικών εν σχέση με την κατάσταση του επαναστατικού κινήματος. Δεν μπορεί να γίνει λόγος για επαναστατικό κίνημα, είτε πλειοψηφικό είτε μειοψηφικό. Και δεν μπορεί να γίνει λόγος, διότι απλούστατα δεν υπάρχει επαναστατικό κίνημα, ανεξάρτητα από την ύπαρξη κάποιων ομάδων και ατόμων, που προβαίνουν σε ορισμένες ενέργειες στο μέτρο των δυνατοτήτων τους. Μια τέτοια συγκυρία, όμως, δεν αίρει την αναρχική αντιεκλογική άποψη.

Ο αναρχικός δεν μπορεί να εννοηθεί, παρά μόνο ως ηθική οντότητα. Και ηθική οντότητα σημαίνει, λειτουργία στη βάση της λογικής των ποιοτήτων του καλού και του κακού, του δέοντος και του μη δέοντος. Ανεξάρτητα, λοιπόν από την ύπαρξη ή την ανυπαρξία του ταξικού και του κοινωνικού αγώνα καθώς και ανεξάρτητα από το επίπεδό τους, ο αναρχικός και ο αναρχισμός δεν μπορούν ως εκ της φύσεως τους να μετέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο στην ποσοτική λογική του «μικρότερου κακού», που χαρακτηρίζει καίρια την εκλογική διαδικασία.

Πέρα όμως από αυτή την ηθική διάσταση, η αναρχική αντιεκλογική πολιτική ενέχει και τη δική της φιλοσοφική διάσταση. Και εννοούμε τη θεμελίωσή της στον πλατωνικό «πρωταγόρειο μύθο» και στη γενικότερη αρχαιοελληνική σκέψη. Η εκλογική διαδικασία αυτή καθ' εαυτή αναγάγει την πολιτική, δηλαδή την οργάνωση της κοινωνίας, σε τεχνική. Όπως υπάρχουν άνθρωποι που κατέχουν την ιατρική τεχνική, άλλοι τη δικηγορική, άλλοι την οικοδομική, κ.ο.κ., υπάρχουν και κάποιοι που κατέχουν την πολιτική τεχνική, για την άσκηση της οποίας επιζητούν τη ψήφο των άλλων. Εδώ ακριβώς βρίσκεται η ουσία του κοινοβουλευτισμού και της σύγχρονης κατεστημένης «πολιτικής» δεξιάς και αριστεράς.

Στον αντίποδα αυτής της «πολιτικής των ειδικών» τοποθετείται η αναρχική φιλοσοφία, που συλλαμβάνει τη διεύθυνση των κοινών, δηλαδή την αυθεντική πολιτική, ως ανήκουσα στο σύνολο των ανθρώπων, που εύστοχα ονομάστηκε από τον Αισχύλο «πολιτισούχος λεώς». Αλλά από την ίδια ακριβώς λογική εμφορείται και η αρχαιοελληνική πολιτική σκέψη. Όλοι να μετέχουν στην πολιτική, υποστηρίζει ο Πρωταγόρας στον ομώνυμο διάλογο του Πλάτωνα. Διότι, δε θα μπορούσαν να υπάρχουν πόλεις, αν μετείχαν μόνο λίγοι, όπως γίνεται στις άλλες τέχνες.

«... Πάντες μετεχόντων . Ού γαρ αν γένοιτο πόλεις, ει ολίγοι αυτών μετέχειεν ώσπερ των άλλων τεχνών»...» Γ. Καρίτσας

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

I. Η κεφαλαιοκρατία αστικοποιώντας (αποικίζοντας) όλες τις πλευρές της ανθρώπινης ζωής και επιχειρώντας να αποκρύψει τα οριακά της αδιέξοδα στους οικονομικούς, κοινωνικούς και θεσμικούς τομείς και φτάνοντας την οικολογική ισορροπία του πλανήτη σε οριακό επίπεδο, καταφέρνει να αποσπάσει την προσοχή από αυτά τα ζητήματα, ωθώντας τους ανθρώπους απλά και μόνο στην ικανοποίηση πλασματικών αναγκών και στον «πόλεμο όλων εναντίον όλων», μέσω του ανταγωνισμού και της αγοραιοποίησης της ζωής και της ύπαρξης. Οι κοινωνικές σχέσεις, από φυσική ανάγκη των ανθρώπων, μετατρέπονται σε ανάγκη λειτουργίας της αγοράς (κατανάλωσης) έτσι που η ελευθερία είναι η ελευθερία του καταναλωτή και όχι η ελευθερία του πολίτη, μετατρέποντας όποια έννοια του πολίτη της είχε μείνει από την παλιά της αστική αίγλη, σε οπαδό, ψηφοφόρο, καταναλωτή (που είναι στην ουσία κατάντημα και αφαίρεση της έννοιας του πολίτη).

II. Η αποπνευματοποίηση και η μηχανοποίηση του ανθρώπου από την κυρίαρχη νεοφιλελεύθερη ιδεολογία, τον υποβιβάζει σε μια «ζωώδη» κατάσταση: να προσπαθεί να ικανοποιήσει μόνο τα βασικά ένστικτά του, τα οποία παραμένουν διαρκώς ανικανοποίητα. Η νεοφιλελεύθερη ιδεολογία και ο ατομικισμός, που αποτελεί κυρίαρχη κοινωνική συμπεριφορά, διαλύουν τις κοινωνικές σχέσεις, δίνοντας στο κράτος το ρόλο του ρυθμιστή αυτών των κοινωνικών σχέσεων, μέσω διοικητικών μέτρων. Φυσικά, το κράτος από μόνο του σαν μηχανισμός, δεν μπορεί να κινητοποιηθεί και να αυτενεργήσει, παρά μόνο μέσα από τις εντολές των εκάστοτε ελίτ που βρίσκονται στην κυβερνητική εξουσία. Εντολές που επιβάλλουν τη συναίνεση και τη νομιμοποίηση, μέσω των πάσης φύσεως εκλογών (από τις βουλευτικές εκλογές μέχρι και τις εκλογές στον τελευταίο σύλλογο στο τελευταίο χωριό), που έχουν στόχο τη διαιώνιση των παρακμασμένων και σάπιων θεσμών τους, όπως π.χ. ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης [1] που στην ουσία είναι ο καντηλανάφτης της κεντρικής εξουσίας.

Εδώ ισχύει το παλιό γνωμικό: «αν μπορούσαν οι εκλογές να αλλάξουν την κατάσταση, τότε αυτές θα ήταν παράνομες». Και ενώ, οι κοινωνικές λειτουργίες διαλύονται και η πλειοψηφία των «πολιτών» παραιτείται από οποιαδήποτε κοινωνική και συλλογική αντίληψη, για να μπορούν να λειτουργήσουν έστω και στοιχειωδώς οι θεσμοί που έχει ανάγκη ο καπιταλισμός και το κράτος, εκεί που δεν αρκεί η επιβολή της συναίνεσης, εφαρμόζεται η τακτική του καρώτου και του μαστίγιου. Από την άλλη, ο νεοφιλελεύθερος οικονομισμός, έχει αναγάγει όλη την ανθρώπινη δραστηριότητα σε οικονομικές – εμπορευματικές σχέσεις. Για το νεοφιλελεύθερο ολοκληρωτισμό, όλα είναι κέρδος, όλα είναι εμπόρευμα, ακόμα και οι ψυχές μας, και μέσα από το δίπτυχο ασφάλεια θεσμική – ανάπτυξη οικονομική, προσπαθεί να τρομοκρατήσει για να επιβιώσει, να σταθεροποιηθεί και να διαιωνισθεί.

III. Ο νεοφιλελευθερισμός σαν κοινωνικό μοντέλο και ο ατομικισμός σαν αντίληψη που προάγονται και επιβάλλονται από τις κυρίαρχες ελίτ της τεχνογραφειοκρατίας και της πολιτικής μαζί με την άρχουσα οικονομική τάξη, τείνουν να επικρατήσουν σαν κοινωνικές σχέσεις και μέσω της ιδεολογικής τρομοκρατίας (βλέπε τη θεωρία του μονόδρομου, όσο αφορά το κοινωνικό μοντέλο και επίσης, βλέπε τη θεωρία “ανάπτυξη ή θάνατος”) και του φόβου, έχουν αδρανοποιήσει την καταπιεσμένη κοινωνία από το όνειρο, τη διάθεση και τον αγώνα για υπέρβαση και ανατροπή της σημερινής πραγματικότητας.

IV. Η ιδεολογία του πραγματισμού, της λειτουργικότητας και της εργαλειακής χρήσης των ατόμων, έχει μετατρέψει εκατομμύρια ανθρώπους σε πληθυσμιακές στοίβες και σε νούμερα για στατιστικές, Μιλάμε για τα κοπάδια των καταπιεσμένων της νέας εποχής που περιφέρονται από ανατολή σε δύση και από βορρά σε νότο, στροβιλίζοντας πάνω στα παγωμένα ερείπια που άφησε ο επιστημονικός σοσιαλισμός, *διεκδικώντας το τίποτα ή αυτό που ήδη υπάρχει*, ή ψάχνοντας για ένα νέο ποιμένα. Ο επιστημονικός μαρξιστικός σοσιαλισμός (με τις δύο εκδοχές του την σοσιαλδημοκρατική και την μπολσεβίκικη), αφού μονοπώλησε και κυριάρχησε για σχεδόν έναν αιώνα, στους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες, μετά την κατάρρευση του έδωσε το πλεονέκτημα σε αυτή τη γριά πουτάνα το φιλελευθερισμό, να φαντάζει σαν νεωτερισμός.

V. Η αποξένωση και η αλλοτρίωση αγγίζει τα όρια της τραγωδίας - και δεν είναι μόνο η αλλοτρίωση από την εργασία που μετατράπηκε σε μισθωτή δουλεία και τώρα σε «απασχόληση». Δεν είναι μόνο η αλλοτρίωση από τα παραγόμενα αγαθά, που

μετατρέπονται σε εμπορεύματα. Δεν είναι μόνο η αποξένωση από τον ελεύθερο χρόνο, που έχει μετατραπεί σε νέα σκλαβιά, μέσα από την αναγκαστική καταναλωτική μαζική διασκέδαση, εξαιτίας της πλήξης, της ανίας και της κατάθλιψης (απόρροια του τρόπου ζωής που επιβάλλει το καπιταλιστικό σύστημα). Δεν είναι μόνο η αποξένωση από το ταξίδι και την περιήγηση, που έχει μετατραπεί σε μαζικό τουρισμό. Δεν είναι μόνο η αποξένωση από την πόλη, που μετατρέπεται σε πολεοδομικό σύστημα, ιδιωτικά οικονομικά συμφέροντα και ιδιωτικό χώρο, αλλά είναι κύρια, η αποξένωση από την κοινότητα μέσα από την ιδιωτεύση' από την ίδια μας την εαυτότητα σαν βιωματική κατάσταση, μέσα από την θεαματοποίηση της πραγματικής ζωής και την μετατροπή μας σε παθητικούς δέκτες και θεατές' από την ίδια τη Φύση που μεταβάλλεται σιγά σιγά από το σύστημα, σε τεχνο-φασιστικό περιβάλλον και οικονομικό μέγεθος, θέτοντας σε κίνδυνο ακόμη και την έμβια ζωή πάνω στον πλανήτη, συμπεριλαμβανομένου και του ανθρώπου. Ενώ, για την λεγόμενη κρίση των πόλεων [2], των κωμοπόλεων και των χωριών, θέλουν να μας πείσουν πως είναι ζήτημα ορθών λειτουργιών και χρηστής διοίκησης και όχι κρίση κατ' ουσίας των θεσμών του συστήματος.

VI. Ο ατομικισμός και ο νεοφιλελευθερισμός είναι στείρες και παγωμένες ιδεολογίες από το όνειρο για μια δικαιότερη και καλύτερη ανθρωπότητα, από την αγάπη, τον ανθρωπισμό και την κοινωνική αλληλεγγύη. Από τη μια, το «κράτος δικαίου» είναι ένα ασύστολο ψεύδος, γιατί δίκαιο είναι πάντα αυτό που ορίζει ο ισχυρός, και αυτό ισχύει τόσο για τις διακρατικές σχέσεις, όσο και εσωτερικά σε κάθε κράτος. Από την άλλη, γιατί άραγε, ο ατομικός ωφελμισμός και ο νεοφιλελευθερισμός, ο τόσο δημοκρατικός, όπως διατυμπανίζεται, χρειάζεται την καθαρή μορφή του κράτους, δηλαδή την καταστολή μέσα από την ιδεολογική τρομοκρατία (που ασκείται και από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αφού είναι συγκοινωνούντα δοχεία των συμφερόντων των αφεντικών και της

εκάστοτε κυβερνητικής ελίτ) και την αστυνομική βία, για να επιβάλλει και να εφαρμόσει το πρόγραμμα του; Γιατί στις μέρες του νεοφιλελευθερισμού, παρόλες τις αντιδραστικές οικονομικές μεταρρυθμίσεις (ιδιωτικοποιήσεις) το κράτος παραμένει ο μεγαλύτερος εργοδότης, με νέες εκδοχές κενσιανισμού (άχρηστης εργασίας και παραγωγικότητας);

Ο νεοφιλελευθερισμός, δεν έχει προχωρήσει καμιά πολιτική θεσμική μεταρρύθμιση, που να βοηθά τη συμμετοχή του λαού στα κέντρα των αποφάσεων. Είναι ένα κλειστό σύστημα που δεν επιδέχεται καμιά μεταρρύθμιση. Οι εκδοχές που μπορεί να πάρει είναι όλο και περισσότερο ολοκληρωτικές και καθόλου αμεσοδημοκρατικές. Φυσικά, δεν θα μπορούσε να υπάρξει το αντίθετο, γιατί θα ανατρεπόταν το οικοδόμημα της κυριαρχίας του (κυριαρχία που με τόσο κόπο και έξοδα έχουν επιβάλλει τα αφεντικά στο σύνολο της καταπιεσμένης προλεταριοποιημένης ανθρωπότητας).

VII. Η λεγόμενη παγκοσμιοποίηση (νεοαποικισμός), η απάτη του νεοφιλελευθερισμού και του νόθου και άξιου τέκνου του, του σοσιαλφιλελευθερισμού, είναι ένα από τα πιο άδικα κοινωνικο-οικονομικά συστήματα που έχουν περάσει ποτέ από την ιστορία της ανθρωπότητας. Ποτέ στο παρελθόν δε συσσωρεύτηκε τόσος πολύς παραγόμενος κοινωνικός πλούτος σε τόσο λίγα χέρια. Σε σύγκριση με τη σημερινή κατάσταση, η λεγόμενη εποχή της πρωτοσυσσώρευσης του καπιταλισμού του 19^{ου} αιώνα, φαντάζει αθώα περιστερά. Ενώ, το 2006, χαρακτηρίστηκε από τον ΟΗΕ σαν σημείο καμπής, αφού πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας, οι αστικοί πληθυσμοί ξεπερνούν αυτούς της υπαίθρου, με μεγάλες συνέπειες τόσο για την ίδια υπαίθρο (εγκατάλειψη, ερημοποίηση), όσο και για τις μεγάλες πόλεις λόγω γιγάντωσης και υπερπληθυσμού.

VIII. Ο μεσαίωνας και η παρακμή αυτού του συστήματος θα διαρκέσει όσο εμείς παραμένουμε αδρανείς και υποπροϊόντα του. Θα παραμείνουμε, λοιπόν, υποπροϊόντα και κατάλοιπα αυτής της κατάστασης ή θα παλέψουμε να ανατρέψουμε αυτόν τον μεσαίωνα και την παρακμή προχωρώντας στη δημιουργία ενός νέου πολιτισμού; Ενάντια στο σάπιο και παρακμασμένο πολιτισμό του κεφαλαίου και του κράτους, οι αναρχικοί εκτός των άλλων προτείνουν την Ελευθεριακή Αυτοδιεύθυνση και κατ' επέκταση τον Ελευθεριακό Κοινοτισμό.

Σημειώσεις

1] Σε παλιότερο σχολικό βιβλίο του δημοτικού για τη πολιτικής και κοινωνικής αγωγής, τα παιδιά διαπαιδαγωγούνται για το πώς λειτουργεί η τοπική αυτοδιοίκηση με κείμενα και φωτογραφίες: Ένα μικρό παιδί βλέπει μια στοίβα με σκουπίδια σε κάποιο σημείο της πόλης. Το λέει αμέσως στη γιαγιά του. Αυτή με τη σειρά της το λέει στο δημοτικό σύμβουλο της περιοχής της και αυτός με τη σειρά του το μεταβιβάζει στο δημοτικό συμβούλιο. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει και παίρνει απόφαση να μαζευτούν τα σκουπίδια και ο δήμαρχος δίνει εντολή στον σκουπιδιάρη - οδοκαθαριστή να τα μαζέψει. Έτσι, που τα παιδιά να μην διαπαιδαγωγούνται στην αυτενέργεια και στην αυτοβούληση, αλλά στην κοινωνία των αρμοδίων.

2] Μιλάμε γι' αυτές τις «πόλεις» που δεν έχουν καρδιά ή μάλλον έχουν, αλλά είναι τσιμεντένια και ιδιαίτερα αναφερόμαστε στην Αθήνα, στον Πειραιά, τη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα, αλλά και στις άλλες μεγάλες πόλεις της Ελλάδας, των πάσης φύσεως εργολάβων, των επενδυτών, των πολυεθνικών, των μεγαλοϊδιοκτητών, αλλά και των μικροϊδιοκτητών της αθλιότητας, όπου το κράτος παίζει το ρόλο για τον οποίο δημιουργήθηκε' το χωροφύλακα των κυρίαρχων

τάξεων ,που αν αφεθούν, και έχουν αφεθεί σε πολλές περιπτώσεις, δεν έχουν πρόβλημα να τσιμεντοποιήσουν τα πάντα.

Σ' αυτές τις πόλεις που αστικοποιήθηκαν και αστικοποιούνται βίαια από εσωτερικούς και εξωτερικούς μετανάστες, που το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, αυτό το πτώμα που το περιφέρουν συνέχεια και δεν το ενταφιάζουν, το περιτριγυρίζουν ανά τετραετία οι πτωματοφάγες μύγες των διάφορων κομματικών και μη υποψηφίων γιατί μυρίζονται κονόμα αλλά και ευκαιρία για αναρρίχηση σε ανώτερους κρατικούς κυβερνητικούς θώκους γράφοντας στα παλιά τους παπούτσια τα περί «λαϊκού θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης», της «συμμετοχικής δημοκρατίας» και της «κοινωνίας των πολιτών». Αυτές τις πόλεις που δεν είναι πόλεις πλέον, αφού δεν υπάρχουν πολίτες αλλά μόνο ετεροδημότες, που μετατρέπονται σε πολεοδομικούς σχηματισμούς. Αυτές τις αστικοποιήσεις, αυτές τις τερατουπόλεις, θα έρθει κάποια μέρα που οι επαναστάτες θα τις γκρεμίσουν και θα τις διαλύσουν για να δημιουργήσουμε τις πόλεις των ονείρων μας.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Απέναντι στο εξουσιαστικό μοντέλο της τοπικής αυτοδιοίκησης προτείνουμε την δημοτική αυτοδιεύθυνση. Σκεφτόμαστε οικουμενικά και δρούμε τοπικά. Είναι αδύνατον να παραμένει τοπικό το οποιοδήποτε πρόβλημα αλλά και ταυτόχρονα αδύνατον να μπορούμε να έχουμε οικουμενική παρέμβαση. Ο τόπος που ζούμε πρέπει να γίνει ένας τόπος ζωής, δημιουργίας, αλληλεγγύης και διαρκούς εξέλιξης προς την κατεύθυνση της ελευθερίας.

Η δημοτική αυτοδιεύθυνση είναι η εναλλακτική λύση που ως αναρχικοί παρουσιάζουμε στην κοινωνία και εμπεριέχει μια δυναμική διευθέτησης των προβλημάτων της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ανισότητας. Το όραμά μας είναι τόσο σαφές όσο και οι προτάσεις του. Αναδιανομή του πλούτου και της λήψης αποφάσεων για τα κοινά μέσα στην κοινότητα.

Αγωνιζόμαστε για την ισότητα στις αποφάσεις προτείνοντας τη συνέλευση της γειτονιάς, του χωριού και κάθε άλλου κοινωνικού κύτταρου που μπορεί ισότιμα να παίρνει αποφάσεις για λογαριασμό του. Κανένας διαμεσολαβητικός μηχανισμός δεν μπορεί να υποκαταστήσει την εξισωτική σχέση μεταξύ των ανθρώπων.

Η συνέλευση είναι το μοναδικό όργανο για τη λήψη των αποφάσεων στην κοινότητα που ανάλογα με τη γεωγραφική θέση κανονίζει τα του οίκου της. Μόνο τότε ο Δήμος αποκτά την πραγματική του σημασία. Οι περιφερειακές συνελεύσεις που εκπροσωπούνται από άμεσα ανακλητά πρόσωπα, είναι η βάση για την κλιμάκωσή τους σε ομοσπονδίες και συνομοσπονδίες κοινοτήτων που ξεπερνώντας τα διοικητικά όρια του κράτους θα μπορούν να δίνουν λύση για τα προβλήματα και θα διευρύνουν τους ορίζοντες ελευθερίας. Η ελευθεριακή κοινότητα είναι ταυτόχρονα το πείραμα, το βίωμα και το βήμα για το διαρκές

ξεπέρασμα του εξουσιαστικού μοντέλου ως τρόπου λήψης αποφάσεων και ζωής.

Είμαστε ενάντια και πέρα από τη συμμετοχή στις εκλογές. Από την άλλη το άκυρο ή η αποχή από τις εκλογές δεν μπορούν να περιγράψουν το όραμα για μια κοινότητα και αποφάσεις πρόσωπο με πρόσωπο. Ενώ αποτελεί μια πολιτική απόφαση που μας απομπλέκει από τις εξουσιαστικές διαδικασίες, ενώ υπογραμμίζει μια αντιπαράθεση με το Κράτος και την εξουσιαστική διαχείριση των κοινών δεν αποτελεί πρόταση και όραμα για την κοινότητα στην οποία θα ζήσουμε και σ' αυτήν θα παρεμβαίνουμε μέχρι να καταργηθεί η εξουσία ανθρώπου από άνθρωπο.

Είμαστε η κοινωνική δύναμη που διαρκώς υπενθυμίζει την διάσταση και αντίθεση μεταξύ κράτους και κοινωνίας αφού διαρκώς επιδιώκουμε να αποκαθιστούμε το δημόσιο ως αυτό που ανήκει στο Δήμο και όχι στο κράτος. Ενάντια στο κράτος και στην τοπική αυτοδιοίκηση που συμπεριλαμβάνεται στις δραστηριότητές του, οραματιζόμαστε τις ελεύθερες κοινότητες στις οποίες καθένας και καθεμιά και όλοι μαζί αποτελούν το σώμα που διευθύνει τη ζωή του, ορίζει την εργασία του, αποφασίζει για τον εαυτό του και μοιράζεται εξίσου όλα τα υλικά αγαθά.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΣΜΟΣ

Λέγοντας Ελευθεριακό Κοινοτισμό, θέλουμε να τονίσουμε και να υποστηρίξουμε πως ο άνθρωπος είναι κατά φύση και κατ' ουσία κοινωνικό ον. Επομένως, όταν μιλάμε για ανθρώπους και όχι για αρκούδες, αγνοώντας την αστική μπουρδα *«η ελευθερία μου τελειώνει εκεί που αρχίζει του άλλου»*, υποστηρίζουμε πως *«προϋπόθεση της ελευθερίας μου είναι η ελευθερία του άλλου»*. Και για να υπάρξει αυτή η ελευθερία πρέπει να υπάρχει κοινωνική, οικονομική και πολιτική ισότητα.

Άρα, Ελευθεριακός Κοινοτισμός, σημαίνει την κοινότητα (κομμούνια) των ανθρώπων, οι οποίοι έχουν απαλλαγεί από τις οικονομικές, τις κοινωνικές και πολιτικές ανισότητες που επιβάλλουν το κράτος και το κεφάλαιο.

Αυτή η κοινότητα, δεν είναι μόνο κοινότητα αλληλεξάρτησης αναγκών, είναι ουσιαστική κοινότητα. Είναι η κοινότητα της συμμετοχής, της συναποφάσισης, της αυτοοργάνωσης και της πραγμάτωσης της έννοιας του πολίτη, άρα της αυτοδιεύθυνσης. Κανένας και καμία δεν εξαιρείται από αυτό το σχέδιο. Κανένας και καμία δεν μπορεί να είναι έξω από αυτή την κοινότητα, κανένας και καμία δε θα αποτελεί απόβλητο και περιθώριο (ακόμα και αν θελήσει να μη συμμετέχει ή και να αναχωρήσει).

Και γιατί το λέμε αυτό; Γιατί είναι η δική μας κοινότητα, - που είναι σαν τη βαρύτητα, (κανείς δε μπορεί να ζήσει έξω από αυτή). Είναι κοινότητα οργανωμένη από τα κάτω προς τα πάνω και αυτό σημαίνει: από την κοινότητα, στην ομοσπονδία των κοινοτήτων και από την ομοσπονδία των κοινοτήτων, στην συνομοσπονδία των ομοσπονδιών.

Θέλουμε Πόλεις στα μέτρα των ανθρώπων και όχι τερατουπόλεις. Θέλουμε αυτές τις Πόλεις που μπορούμε και να τις πούμε συνασπισμού τομέων και κοινοτήτων, ομοσπονδιακά ενωμένες μεταξύ τους, όπου η κάθε μία από αυτές ξεχωριστά και ελεύθερα να συνάπτει συνεργασίες με τις άλλες κοινότητες ή και να αποχωρεί από αυτές τις συνεργασίες.

Αυτές οι Πόλεις οι όμορφες, οι καθαρές, οι ευχάριστες, οι ερωτικές, οι ηλιόλουστες (χωρίς την τρύπα του όζοντος), οι οποίες δεν θα' χουν δημοτικό άρχοντα , ούτε δημοτικά συμβούλια αλλά κοινωνικά συμβούλια και γενικές συνελεύσεις, όπου θα παίρνονται όλες οι αποφάσεις που αφορούν «τα της Πόλης», από όλους τους πολίτες της που μετέχουν ενεργά και ισότιμα ασκώντας πολιτική (διαχείριση της λειτουργίας της Πόλης).

Σ' αυτές τις Πόλεις η οικονομία δεν είναι μια ξεχωριστή λειτουργία πάνω από την κοινότητα, αλλά ενσωματωμένη μέσα σ' αυτή. Γιατί αυτή η κοινότητα θα έχει καταφέρει από τη μια, να καταργήσει τις διαχωρισμένες παραγωγικές διαδικασίες και τον κεφαλαιοκρατικό διαχωρισμό της εργασίας, δηλαδή την πνευματική, την χειρονακτική, τη βιομηχανική, την αγροτική και των υπηρεσιών και από την άλλη να τις ενοποιήσει και να τις ολοκληρώσει δημιουργικά σε μια ζωή «βίος και τέχνη».

Γύρω από αυτές τις Πόλεις θα υπάρχουν αγρο-κοινότητες (τα χωριά) συνδεδεμένα άμεσα με αυτές, χωρίς να ασκείται κυριαρχία από την πόλη στο ύπαιθρο, αλλά θα υπάρχει ενοποίηση αυτής της σχέσης. Και βέβαια, μέσα από τη μη κυριαρχική αντίληψη «κέντρο είναι παντού και περιφέρεια πουθενά», δεν θα υπάρχουν ούτε κέντρα ούτε επαρχίες. Αντίθετα, θα υφίσταται ο *πανκεντρισμός*, αφού κέντρο θα είναι η εκάστοτε κοινότητα και δεν έχει σημασία αν είναι μικρή ή μεγάλη.

Έτσι, οι αγροκοινότητες (χωριά) εφοδιάζουν την πόλη με αγροτικά προϊόντα και οι πόλεις τις αγροκοινότητες (χωριά) με βιοτεχνικά εφόδια και υπηρεσίες. Και μέσω αυτής της αλληλεξάρτησης η πόλη αποκτάει ύπαιθρο και η αγροκοινότητα (το χωριό) σπάει την εσωστρέφειά, τον τοπικισμό και τον επαρχιωτισμό του. Σ' αυτές τις πόλεις και τις αγροκοινότητες υφίσταται η κοινωνική κατοχή, όσον αφορά τα συλλογικά – κοινωνικά μέσα παραγωγής: βιοτεχνίες, γη, εργοστάσια, καταστήματα, υπηρεσίες και ατομική κατοχή χρήση ως προς τα ατομικά μέσα παραγωγής.

Σ' αυτές τις «συνεταιριστικές κοινοπολιτείες» στο μέτρο που η παραγωγή και η κατανάλωση θα ενώνονται σε ανθρώπινη κλίμακα, η κοινωνία θα μπορεί να γίνει όσο το δυνατόν περισσότερο αυτοδιαχειριζόμενη και αυτοδιευθυνόμενη.

Με την εναλλαγή των μελών της κοινότητας στους διάφορους τόπους δουλειάς, ούτε ο αγρός, ούτε το εργοστάσιο, ούτε το κατάστημα, ούτε το γραφείο, θα μπορούν να λειτουργούν σαν ξεχωριστές ομάδες συμφερόντων μέσα στην κοινότητα.

Ο ελευθεριακός λειτουργικός καταμερισμός της εργασίας, καθώς οι πολίτες θα εναλλάσσονται στις εργασιακές τους ενασχολήσεις, θα ενσωματώσει την εργασία μέσα στην κοινοτική ζωή και όχι έξω από αυτή όπως αντίθετα συμβαίνει στον καπιταλισμό μέσω της μισθωτής εργασίας (δουλείας).

Ο αποκεντρωτισμός και η αυτοσυντήρηση πρέπει να εμπεριέχουν μια αρχή κοινωνικής οργάνωσης πολύ ευρύτερη από τον απλό τοπικισμό ή την τοπικότητα. Μαζί με την αποκέντρωση, τη σχετική αυτάρκεια, την ανθρώπινη κλίμακα κοινωνικής οργάνωσης, τις εναλλακτικές τεχνολογίες, υπάρχει επιτακτική η ανάγκη για αμεσοδημοκρατικές και αληθινά κοινοτικές μορφές αλληλεξάρτησης. Με λίγα λόγια για ελευθεριακές μορφές συνομοσπονδισμού.

***Τι είναι επομένως ο συνομοσπονδισμός
(η κοινότητα των κοινοτήτων);***

Πάνω από όλα είναι ένα δίκτυο εκτελεστικών συμβουλίων, τα μέλη και οι εκπρόσωποι των οποίων, ορίζονται από αμεσοδημοκρατικές λαϊκές συνελεύσεις στα διάφορα χωριά και στις πόλεις, ακόμη και στις γειτονιές των πόλεων (τομείς).

Αυτοί οι εκπρόσωποι είναι ανά πάσα στιγμή ανακλητοί και υπεύθυνοι ενώπιον των Γενικών Συνελεύσεων που τους επιλέγουν για το συντονισμό και την εφαρμογή της πολιτικής, που διαμορφώνεται από τις ίδιες (τις γενικές συνελεύσεις). Η λειτουργία τους, επομένως, είναι καθαρά εκτελεστική και πρακτική.

Η ιδέα της συνομοσπονδίας [1] περιέχει μια σαφή διάκριση μεταξύ της διαμόρφωσης της πολιτικής, του συντονισμού και της εκτέλεσης πολιτικής που έχει υιοθετηθεί. Η διαμόρφωση πολιτικής είναι αποκλειστικό δικαίωμα των λαϊκών κοινοτικών γενικών συνελεύσεων που βασίζονται στην πρακτική της άμεσης

δημοκρατίας, ενώ ο συντονισμός και η διαχείριση είναι υπευθυνότητα των συνομοσπονδιακών συμβουλίων που είναι όργανα αποκλειστικά για τη διασύνδεση των χωριών, πόλεων, γειτονιών σε συνομοσπονδιακά δίκτυα. Η οργάνωση, επομένως ρέει από τη βάση προς την κορυφή και όχι από την κορυφή προς τη βάση.

Το αποφασιστικό στοιχείο που δίνει υπόσταση στο συνομοσπονδισμό είναι η αλληλεξάρτηση των κοινοτήτων με στόχο την αλληλοβοήθεια και την ανταλλαγή και βασίζεται στη συμμετοχή σε σχέση με την κατανομή των πόρων, την παραγωγή και τη διαμόρφωση πολιτικής. Εάν μια κοινότητα δεν είναι υποχρεωμένη να βασίζεται σε κάποια άλλη ή άλλες γενικότερα, για την ικανοποίηση σημαντικών υλικών αναγκών και την πραγματοποίηση κοινών πολιτικών στόχων με τρόπο που να αποτελεί μέρος ενός μεγαλύτερου όλου, τότε η απομόνωση και ο ακραίος τοπικισμός είναι η πιθανότερη κατάληξη.

Με δυο λόγια η κοινότητα μπορεί να διατηρεί την αυτονομία της και την ταυτότητά της, ενώ παράλληλα να συμμετέχει ισότιμα στο μεγαλύτερο σύνολο που συγκροτεί μια ισορροπημένη ελευθεριακή κοινωνία.

Ο συνομοσπονδισμός ως αρχή κοινωνικής οργάνωσης φθάνει στο αποκορύφωμα της ανάπτυξής του, όταν η ίδια η οικονομία λειτουργεί σε συνομοσπονδιακή βάση, θέτοντας τα αγροκτήματα, τα εργοστάσια και τις άλλες αναγκαίες επιχειρήσεις της περιοχής υπό τοπικό έλεγχο – όταν δηλαδή, μια κοινότητα όσο μικρή ή μεγάλη κι αν είναι, αρχίζει να διαχειρίζεται τους δικούς της οικονομικούς πόρους σε ένα αλληλένδετο δίκτυο με άλλες κοινότητες.

Μια συνομοσπονδιακή κοινότητα θα βασίζεται στη συμμετοχή και στην ικανοποίηση που δίνει η κατανομή των αγαθών μεταξύ των κοινοτήτων σύμφωνα με τις ανάγκες τους κι όχι σε «συνεταιριστικές» καπιταλιστικές κοινότητες που βαλτώνουν στο δούναί και λαβείν των σχέσεων ανταλλαγής.

Η συνομοσπονδία [2] είναι η σύνθεση της αποκέντρωσης, της αυτάρκειας, της αλληλεξάρτησης και κυρίως των συνθηκών εκείνων που οδηγούν στους ορθολογικούς και ενεργούς πολίτες της άμεσης δημοκρατίας αντί για τους παθητικούς ψηφοφόρους και καταναλωτές της σημερινής «δημοκρατίας».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΔΡΑΣΗ

Σ' αυτές τις συνθήκες που ζούμε μόνο η δημιουργία κινήματος από τη βάση προς τα πάνω, δηλαδή από τον κοινωνικό, εργασιακό και δημοτικό χώρο σε μια κατεύθυνση ρήξης και ανατροπής των θεσμών και διαδικασιών της κεφαλαιοκρατικής τάξης πραγμάτων, θεσμών όπως η τοπική αυτοδιοίκηση, διαδικασιών όπως οι εκλογές, η αρχή της αντιπροσώπευσης (σαν η παραχώρηση σε εκπροσώπους πλήρους και αδιαμφισβήτητης εξουσίας) και της ιεραρχίας, μπορεί να θέσει τα προβλήματα επί τάπητος όχι παράλληλα με την τοπική αυτοδιοίκηση αλλά ανταγωνιστικά, ανατρέποντας την κυριαρχία της, ανοίγοντας το δρόμο για την **ελευθεριακή δημοτική αυτοδιεύθυνση. [2]**

Μέσα από τις διαδικασίες των γενικών συνελεύσεων και της ανακλητής εκπροσώπησης για την από κοινού λειτουργία της κοινωνικής ζωής, δημιουργώντας και προτείνοντας στην κοινωνία διαδικασίες και όργανα που θα την κάνουν ανοιχτή σε συνθήκες επανατροφοδοτούμενης ελευθερίας, γκρεμίζοντας το συγκεντρωτισμό του κράτους και την αστικοποίηση των πόλεων, ενάντια στην οικονομία για την οικονομία και την κατανάλωση για την κατανάλωση, μετατρέποντας την εργασία από μισθωτή δουλειά σε δημιουργική δράση και δημιουργώντας εκείνες τις συνθήκες που θα επιτρέπουν την κατανόηση και τη συνεργασία με τη φύση.

Σ' αυτή την κατεύθυνση, είναι αναγκαία η δημιουργία ελευθεριακών συλλογικοτήτων δράσης (συμβούλια γειτονιάς,

επιτροπές κατοίκων, συνεργατικές δράσεις κτλ) που μπορούν να μετατραπούν σε όργανα αποδόμησης του κρατικού ελέγχου και ρήξης με την υπάρχουσα κατάσταση.

Αυτά τα όργανα αποδόμησης, σε οριζόντια διασύνδεση και συνεργασία με άλλες γειτονιές και περιοχές, τόσο για τα τοπικά όσο και για τα γενικότερα προβλήματα πρέπει να εμπεριέχουν ξέχωρα από το μερικό ζήτημα, και το ολικό ζήτημα ανατροπής, μέσα από τη σύνδεση της καθημερινότητας με τα υπαρκτά προβλήματα που δημιουργεί αυτή η κοινωνία της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης, σε μια διαδικασία αναπόσπαστης από την υπόθεση της συνολικής ρήξης και ανατροπής της κεφαλαιοκρατικής βιομηχανικής κοινωνίας.

Τη γνωρίζουμε καλά την «αθώα» κριτική για «ουτοπίες».Την επιστρέφουμε ρωτώντας το πόσο ουτοπικό είναι να περιμένει κανείς από υποψήφια αφεντικά να μην κοιτάξουν το συμφέρον τους, θεωρώντας ουτοπία να διατηρηθεί η κατάσταση ως έχει, αφού είναι αντιανθρώπινο να μην ονειρεύεσαι, να μην προσδοκάς και εν τέλει να μην αγωνίζεσαι για μια καλύτερη ανθρωπότητα, να μην προσδοκάς και να μην αγωνίζεσαι για το αυτονόητο.

Τελειώνοντας, αξίζει να παραθέσουμε εδώ, μια εξαιρετική έκφραση του πρόσφατα εκλιπόντος συντρόφου Μάρραιη Μπούκτσιν: *«Να διεκδικήσουμε το αδύνατο για να μη βρεθούμε μπροστά στο αδιανόητο».*

Σημειώσεις:

1] Πολλά στοιχεία τα αντλήσαμε από το κείμενο «Τι είναι ο συνομοσπονδισμός» του Μάρραιη Μπούκτσιν, βλ. περιοδικό «Κοινωνία και φύση», τ. 3

2] Ποιες είναι οι βασικές αρχές της αυτοδιεύθυνσης; Θα τις αναφέρουμε εν συντομία:

Αυτοδιεύθυνση, σημαίνει εξ' ορισμού αυτοκαθορισμός. Αποκλείει τη διεύθυνση άλλων, την κυριαρχία ανθρώπου πάνω σε άνθρωπο. Αποκλείει, όχι μόνο τη διαρκή νομική κατοχυρωμένη εξουσία του κράτους με τους καταπιεστικούς θεσμούς, αλλά απαιτεί την κατάργηση της αρχής του κράτους από τις ανεπίσημες ενώσεις του λαού: από τα συνδικάτα, από τους χώρους εργασίας και από τις μυριάδες συσπειρώσεις και σχέσεις που συγκροτούν την κοινωνία.

Η Αυτοδιεύθυνση, εξ' ορισμού, είναι η ιδέα ότι οι εργάτες (όλοι οι εργάτες περιλαμβανομένων των τεχνικών, των μη-χανικών, των επιστημόνων, των προγραμματιστών, των συντονιστών, όλων), που απασχολούνται με την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών μπορούν οι ίδιοι να διευθύνουν και να συντονίζουν αποτελεσματικά την οικονομική ζωή της κοι-νωνίας. Αυτή η πίστη στηρίζεται σε τρεις αδιαχώριστες αρχές: **α)** πίστη στη δημιουργική ικανότητα των μαζών, στον διασυρμένο “κοινό άνθρωπο” και όχι σε μια αριστοκρατική τάξη “άνωτερων” ανθρώπων, **β)** αυτονομία (αυτοκυβέρνηση), **γ)** αποκέντρωση και συντονισμός, με την ελεύθερη συμφωνία του φεντεραλισμού (ομοσπονδιοποίηση).

3] Χρησιμοποιώντας τον όρο ομοσπονδία, παρατηρεί ο Τζωρτζ Γούτκοκ στη βιογραφία του για τον Προυντόν, «ο Προυντόν δεν εννοεί μια παγκόσμια κυβέρνηση ή μία ομοσπονδία κρατών. Για αυτόν η αρχή της συνομοσπονδίας αρχίζει απ' το πιο απλό επίπεδο της κοινωνίας. Τα διοικητικά όργανα είναι τοπικά και βρίσκονται όσο το δυνατό περισσότερο κάτω απ' τον άμεσο έλεγχο του λαού. Πάνω απ' αυτό το πρωτογενές επίπεδο, η συνομοσπονδιακή οργάνωση γίνεται προοδευτικά περισσότερο ένα όργανο συντονισμού των περιφερειών, παρά ένα διοικητικό όργανο κι η Ευρώπη μία συνομοσπονδία των συνομοσπονδιών, στην οποία το

συμφέρον της πιο μικρής επαρχίας θα έχει την ίδια έκφραση με το συμφέρον της πιο μεγάλης αφού όλες οι υποθέσεις θα ρυθμίζονται με αμοιβαία συμφωνία, συμβόλαιο και διαιτησία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. Ι **(Μικρό ιστορικό αφιέρωμα)**

1. ΑΜΕΣΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΥ

«... Ένα δημοκρατικό πολίτευμα είναι εκατό φορές καλύτερο από ένα δεσποτικό και μοναρχικό καθεστώς ... ». Μιχαήλ Μπακούνιν 1865

Από τότε που ειπώθηκαν αυτά από τον Μπακούνιν, έχει κυλήσει πολύ νερό στο αυλάκι. Σε πολλές περιπτώσεις το δημοκρατικό πολίτευμα κατάντησε να είναι χειρότερο και από το δεσποτικό. Ενώ τα λεγόμενα δικαιώματα του ανθρώπου η τα ατομικά δικαιώματα έχουν καταντήσει τυπικές έννοιες που δρουν σαν εμπόδιο και ενάντια στην κοινωνική ισότητα την κοινωνική δικαιοσύνη και την ελευθερία. Αυτό το δημοκρατικό πολίτευμα παραμένει στην κοινωνική του βάση ολιγαρχικό, εμφανίστηκε και εμφανίζεται με δύο εκδοχές.

Η μία είναι η φιλελεύθερη ολιγαρχική εκδοχή του, (δυτική αστική δημοκρατία) και η άλλη είναι η απολυταρχική η ολοκληρωτική εκδοχή του, (λαϊκές δημοκρατίες ανατολικών χωρών, θεοκρατικές δημοκρατίες τύπου Ιράν κλπ).

Ακριβώς επειδή και τα δύο είναι ολιγαρχικά συστήματα, δεν μπορούν να ξεφύγουν και από τον περιορισμό να γίνονται δεσποτικά και απολυταρχικά από τη στιγμή που η μεγάλη πλειοψηφία του λαού εναντιώνεται στις οικονομικές και πολιτικές ολιγαρχίες – ελίτ που διευθύνουν – διευθετούν αυτά τα συστήματα μέσω των κυβερνήσεων και του κράτους.

Η ΑΜΕΣΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Χρειάστηκε να περάσουν πάνω από 100 χρόνια, δηλ. περίπου το 1975, που αρχίζουν να ξαναπαίρνουν στην ελληνική κοινωνία τα ζητήματα της άμεσης δημοκρατίας, του κοινωνικού και πολιτικού αποκεντρωτισμού και του κοινοτισμού. [1]

Τι έφταιξε; (Είναι μια συζήτηση που χρειάζεται κάποια στιγμή να ανοίξει) .

Στα 1876, οι αναρχικοί της Πάτρας τολμούν να εκδώσουν στην εφημερίδα τους και το καταστατικό τους. Συνελήφθησαν όλοι από το μοναρχικό καθεστώς του βασιλιά Όθωνα. [2]

Τα μέλη του συλλόγου εξέτισαν πολύμηνες φυλακίσεις. Η εφημερίδα και το τυπογραφείο κατασχέθηκαν και αυτός ο βαθιά αμεσοδημοκρατικός και ανθρώπινος λόγος τους , αργότερα συκοφαντήθηκε και από τους αυταρχικούς σοσιαλιστές και μαρξιστές, σαν ρομαντικός και ουτοπικός.

Ο «Δημοκρατικός Σύλλογος» συγκροτείται στα 1876 και το Ιδεολογικό του όργανο είναι η εφημερίδα « Ελληνική Δημοκρατία », πρωτοεκδίδεται τον Μάιο του 1877. Ο Σύλλογος θα προχωρήσει στη δημοσίευση ενός πολιτικού προγράμματος που βασίζεται στην αποδοχή της ανάγκης μιας επανάστασης, που θα καταστρέψει το κράτος και θα πραγματοποιήσει την

« ... διά τής αδελφοσύνης και παιδείσεως τήν πάλη εναντίον τής πτώχειας και τής αμάθειας, διά τήν δημιουργίαν ενός νέου ανθρώπου ... ».

Ο κεντρικός πυρήνας της Ιδεολογίας τους, που ήταν ένας επαναστατικός ουμανιστικός αναρχισμός, διατυπώνεται με τον εξής τρόπο στο πρόγραμμά τους: « ... **άκραν αποκέντρωσιν και τελείαν αυτόδιοίκησιν τών Δήμων, πλήρη έλευθερίαν του ατόμου, άμεσον δημοκρατίαν, διά τήν οικόδομησιν τής Ιδικής μας κοινωνίας, τής απέραντου μεταξύ τών όντων αγάπης ... »**

Δείτε ένα αποσπασματικό μέρος από το καταστατικό του Δημοκρατικού Συλλόγου :

« ... Πειπεισμένοι,

"Ότι, ή φτώχεια και ή αμάθεια είναι οί μεγαλύτερες πληγές τού Λαού,

"Ότι, από αυτά τα δύο πηγάζει κάθε κοινωνική αθλιότης,

"Ότι, επομένως, ή έλευθέρωσίς μας από τή φτώχεια και τήν αμάθεια πρέπει να είναι ο ανώτερος σκοπός καθενός οπού θέλει να έργαστή είλικρινώς υπέρ της Πατρίδος,

"Ότι, ή έλευθέρωσίς αύτη ενδιαφέρει όλων μας διότι σκοπεύει να φέρη γενικήν Ισότητα εις τα δικαιώματα και τα καθήκοντα όλων, και θά έχει ως βέβαιον αποτέλεσμα και τήν άπελευθέρωσιν των αδελφών μας οί όποιοι είναι στή δουλεία.

"Ότι, διά νά ελευθερωθεί ο Λαός ο οποίος υποφέρει, πρέπει νά σηκωθή αυτός ό ίδιος νά ζήτηση τήν έλευθέρωσίν του και πρώτοι πρέπει νά συνδράμουν όσοι εννοούν το καθήκον τους.

Φρονούντες,

"Ότι, ή έλευθέρωσις αύτη εξαρτάται, κατά μέγα μέρος, από τήν πολιτικήν χειραφέτησιν τού Λαού και βασιζόμενοι εις τήν Ιστορίαν μας, και εις το ότι κάθε άνθρωπος επλάσθη ελεύθερος και

κύριος του εαυτού του, συσταίνομε Τον Δημοκρατικόν Σύνδεσμον του Λαού,

"Όπως ενωμένοι ζητήσωμεν με ολας μας τάς δυνάμεις την εφαρμογήν τού Δημοκρατικού Πολιτεύματος, με τους εξής όρους:

A. *"Ακραν αποκέντρωσιν και τέλειαν αυτοδιοίκησιν των Δήμων, δηλ. κάθε Δήμος νά είναι όλως διόλου ανεξάρτητος και νά διοικείται μόνος του.*

B. *Πλήρη ελευθερίαν του ατόμου.*

Γ. *Κάθε εξουσία νά είναι υποταγμένη εις τήν κνριαρχίαν του Λαού κατ' ευθείαν.....*

Ό Δημοκρατικός Σύνδεσμος του Λαού, θεωρεί εχθρούς του όλων όσων προσπαθούν να διατηρήσουν τήν σημερινήν κατάστασιν. Αναγνωρίζει ως νόμον του τήν Άλήθειαν, τήν Δικαιοσύνην και τήν Ήθικην.

Και δέχεται διά μέλη του κάθε Σωματείον ή και άτομον, το όποιον ήθελε παραδεχτεί τό παρόν Καταστατικόν... »

Ο Δημοκρατικός Σύλλογος, συνδεόταν με την αναρχική διεθνή και σε ένα πανευρωπαϊκό συνέδριο λόγω οικονομικών δυσκολιών εκπροσωπήθηκε από τον Ιταλό αναρχικό Κόνστα. Εκτός των άλλων τα μέλη του Δημοκρατικού Συλλόγου είναι από τους πρώτους δημοτικιστές και αυτό το εκφράζου από την αρχή στα κείμενα που δημοσιεύουν στην εφημερίδα τους.

2. Για την Δημοκρατία και την Ειρήνη [3]

Παραθέτουμε ολόκληρο το κείμενο των προτάσεων του Μπακούιν που υποβλήθηκαν και ψηφίστηκαν ομόφωνα στο συνέδριο της αναρχικής Λίγκας **«Για την Δημοκρατία και την Ειρήνη»**, που έγινε το **1867** στην Ελβετία. Όχι για κανένα άλλο λόγο παρά μόνο για ανάγνωση του εύρους των αναρχικών ιδεών αφού οι αναρχικοί ήταν από τους πρώτους που μίλησαν για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης των λαών. Υποστήριζε ότι οποιοσδήποτε πόλεμος μεταξύ τους θα είναι εμφύλιος και αδελφοκτόνος.

«... Σύμφωνα με το ομόφωνο αίσθημα του συνεδρίου της Γενεύης, οφείλουμε να διακηρύξουμε:

1) Ότι για να κάνουμε να θριαμβεύσει η ελευθερία, η δικαιοσύνη και η ειρήνη στις διεθνείς σχέσεις της Ευρώπης, για να κάνουμε αδύνατο τον εμφύλιο πόλεμο μεταξύ των διαφορετικών λαών που συνθέτουν την Ευρωπαϊκή οικογένεια, δεν υπάρχει παρά ένας μόνο τρόπος: να συγκροτήσουμε τις Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης.

2) Ότι οι Πολιτείες της Ευρώπης δεν μπορούν να σχηματισθούν με τα Κράτη όπως είναι συγκροτημένα σήμερα, αν ληφθεί υπόψη η τερατώδης ανισότητα που υπάρχει μεταξύ των αντίστοιχων δυνάμεων τους.

3) Ότι το παράδειγμα της μακαρίτισσας Γερμανικής Συνομοσπονδίας έχει υποδείξει προκαταβολικά πως μία Συν-

ομοσπονδία μοναρχιών αποτελεί μία κοροϊδία: ότι είναι ανίκανη να εγγυηθεί είτε την ειρήνη είτε την ελευθερία των λαών.

4) Ότι κανένα συγκεντρωτικό, γραφειοκρατικό κράτος ακόμη και στρατιωτικό, έστω κι αν αποκαλείται ρεπουμπλικανικό, δε θα μπορέσει να μπει σοβαρά και ειλικρινά σε μια Διεθνή Συνομοσπονδία. Απ' την συγκρότησή του, που θ' αποτελεί πάντοτε μια ανοιχτή ή καλυμμένη άρνηση της ελευθερίας στο εσωτερικό, θά'ναι αναγκαστικά μια διακήρυξη συνεχούς πολέμου· μια απειλή ενάντια στην ύπαρξη των γειτονικών χωρών. Θεμελιωμένο βασικά πάνω σε μια έσχατη πράξη βίας, την κατάκτηση, ή εκείνο που στην ιδιωτική ζωή αποκαλείται κλοπή με διάρρηξη - πράξη που ευλογείται από την εκκλησία κάποιας θρησκείας, καθαγιασμένη από το χρόνο ακόμη και μετασηματισμένη σε ιστορικό δικαίωμα - και στηριζόμενο σ' αυτό το θείο καθαγιασμό μιας θριαμβεύτριας βίας ή σαν σ' ένα αποκλειστικό και υπέρτατο δικαίωμα, κάθε συγκεντρωτικό κράτος τίθεται και μόνο μ' αυτό σαν απόλυτη άρνηση του δικαιώματος όλων των άλλων κρατών, μην αναγνωρίζοντάς τα ποτέ, στις συμφωνίες που συνάπτει μ' αυτά, παρά μόνο από ένα πολιτικό συμφέρον και από αδυναμία.

5) Ότι όλα τα μέλη της Λίγκας οφείλουν κατά συνέπεια να τείνουν μ' όλες τις προσπάθειες τους να επανασυγκροτήσουν τις αντίστοιχες πατρίδες τους, για να αντικαταστήσουν την αρχαία οργάνωση, την θεμελιωμένη, από πάνω προς τα κάτω, πάνω στη βία και την αρχή της εξουσίας, με μια νέα οργάνωση που να μην έχει άλλη βάση από τα συμφέροντα, τις ανάγκες και τις φυσικές έλξεις των λαών, ούτε άλλη αρχή από την ελεύθερη ομοσπονδιοποίηση των ατόμων μέσα στις κοινότητες, των κοινοτήτων μέσα στις επαρχίες των επαρχιών μέσα στα έθνη και τελικά

αυτών μέσα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης αρχικά και αργότερα όλου του κόσμου.

6) Κατά συνέπεια, απόλυτη εγκατάλειψη κάθε λεγόμενου ιστορικού δικαιώματος των Κρατών όλα τα ζητήματα τα σχετικά με τα φυσικά, πολιτικά, στρατιωτικά, εμπορικά σύνορα, πρέπει να θεωρηθούν στο εξής ότι ανήκουν στην αρχαία ιστορία και να απορριφθούν με αποφασιστικότητα από τα μέλη της Λίγκας.

7) Αναγνώριση του απόλυτου δικαιώματος κάθε έθνους, μεγάλου ή μικρού, κάθε λαού, αδύναμου ή ισχυρού, κάθε επαρχίας, κάθε κοινότητας σε μια πλήρη αυτονομία, προϋποτιθέμενου ότι η εσωτερική τους συγκρότηση δεν θ' αποτελεί απειλή και κίνδυνο για την αυτονομία και την ελευθερία των γειτονικών χωρών.

8) Από το γεγονός ότι μια χώρα αποτελεί μέρος ενός κράτους, έστω κι αν έχει προσχωρήσει ελεύθερα δεν ακολουθεί καθόλου γι' αυτή η υποχρέωση να μένει προσδεμένη για πάντα. Καμιά διαρκής υποχρέωση δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή από την ανθρώπινη δικαιοσύνη, την μόνη που μπορεί να μας επιβάλλεται, και δεν θ' αναγνωρίσουμε ποτέ άλλα δικαιώματα, ούτε άλλα καθήκοντα από εκείνα που θεμελιώνονται πάνω στην ελευθερία. Το δικαίωμα της ελεύθερης Ένωσης και της εξίσου ελεύθερης αποχώρησης είναι το πρώτο, το πιο σπουδαίο από όλα τα πολιτικά δικαιώματα, εκείνο χωρίς το οποίο η συνομοσπονδία δεν θα ήταν παρά ένας συγκαλυμμένος συγκεντρωτισμός.

9) Από όσα έχουν προηγηθεί προκύπτει ότι η Λίγκα πρέπει να απορρίψει ειλικρινά κάθε συμμαχία αυτού ή εκείνου του εθνικού τμήματος της ευρωπαϊκής δημοκρατίας με τα μοναρχικά κράτη,

ακόμη κι όταν αυτή η συμμαχία θα'χε για στόχο την επανακατάκτηση της ανεξαρτησίας ή της ελευθερίας μιας καταπιεζόμενης χώρας, μια τέτοια συμμαχία δε θα μπορούσε να οδηγήσει παρά σε αυταπάτες και θα'ταν ταυτόχρονα μια προδοσία εναντίον στην επανάσταση.

10) Αντίθετα η Λίγκα, επειδή είναι η Λίγκα της ειρήνης και επειδή έχει πειστεί ότι η ειρήνη δε θα μπορέσει να κατακτηθεί και να θεμελιωθεί παρά μόνο πάνω στην πιο στενή και πλήρη αλληλεγγύη των λαών μέσα στην δικαιοσύνη και την ελευθερία, πρέπει να διακηρύξει έντονα τις συμπάθειες της για κάθε εθνική εξέγερση ενάντια στην καταπίεση, είτε ξένη είτε αυτόχθονα, δοσμένου ότι μια τέτοια εξέγερση γίνεται στο όνομα των άρχων μας και για το συμφέρον των λαϊκών μαζών, αλλά όχι με την φιλόδοξη πρόθεση να ιδρυθεί ένα ισχυρό κράτος.

11) Η Λίγκα πρέπει να κηρύξει ανοιχτά τον πόλεμο ενάντια σε ότι αποκαλείται δόξα, μεγαλείο και Ισχύς των Κρατών. Σε όλα αυτά τα ψεύτικα και κακοποιά είδωλα για τα οποία κατακρεουργούνται εκατομμύρια ανθρώπινα θύματα, αντιπαραθέτουμε την δόξα της ανθρώπινης ευφυΐας που εκδηλώνεται στην επιστήμη και σε μια παγκόσμια ευημερία θεμελιωμένη πάνω στην εργασία, την δικαιοσύνη και την ελευθερία.

12) Η Λίγκα θ' αναγνωρίσει την εθνικότητα σαν ένα φυσικό γεγονός. Έχει αναμφισβήτητο δικαίωμα σε μια ελεύθερη ύπαρξη και ανάπτυξη, αλλά όχι σαν αρχή, γιατί κάθε αρχή πρέπει να φέρει τον χαρακτήρα της παγκοσμιότητας και η εθνικότητα δεν είναι αντίθετα παρά ένα αποκλειστικό, διαχωρισμένο γεγονός. Η λεγόμενη αρχή της εθνικότητας, όπως την έχουν θέσει στις μέρες μας

οι κυβερνήσεις της Γαλλίας, της Ρωσίας και της Πρωσίας, ακόμη και πολλοί Γερμανοί, Πολωνοί, Ιταλοί και Ούγγροι πατριώτες δεν είναι παρά ένα παράγωγο που αντιπαρατέθηκε από την αντίδραση στο πνεύμα της επανάστασης: έντονα αριστοκρατική στο βάθος της, σε βαθμό που να υποτιμά τις διαλέκτους των μη εγγράμματων πληθυσμών, αρνούμενη σιωπηρά την ελευθερία των επαρχιών και την πραγματική αυτονομία των κοινοτήτων, και υποστηριζόμενη σ' όλες τις χώρες όχι από τις λαϊκές μάζες, των οποίων θυσιάζει συστηματικά τα πραγματικά συμφέροντα σ' ένα λεγόμενο κοινό καλό, το οποίο δεν είναι ποτέ παρά μόνο εκείνο των προνομιούχων τάξεων, αυτή η αρχή δεν εκφράζει τίποτα άλλο εκτός από τα υποτιθέμενα ιστορικά δικαιώματα και τη φιλοδοξία των Κρατών. Το δικαίωμα της εθνικότητας δεν μπορεί λοιπόν ποτέ να θεωρηθεί από τη Λίγκα παρά σαν ένα από τα φυσικά επακόλουθα της υπέρτατης αρχής της ελευθερίας, παύοντας να' ναι ένα δικαίωμα από τη στιγμή που τίθεται είτε ενάντια στην ελευθερία είτε ακόμη και πέρα από την ελευθερία.

13) Η ενότητα είναι ο στόχος, προς τον οποίο τείνει ακατάσχετα η ανθρωπότητα. Αλλά γίνεται μοιραία καταστροφική για την ευφυΐα, την αξιοπρέπεια, την ευημερία των ατόμων και των λαών, κάθε φορά που διαμορφώνεται πέραν της ελευθερίας, είτε με την βία, είτε υπό την εξουσία μιας κάποιας θεολογικής, μεταφυσικής, πολιτικής ή ακόμα και οικονομικής ιδέας. Ο πατριωτισμός που τείνει στην ενότητα πέρα από την ελευθερία, είναι ένας κακός πατριωτισμός, πάντοτε ολέθριος για τα λαϊκά και πραγματικά συμφέροντα της χώρας που προφασίζεται ότι εξυψώνει και υπηρετεί, φίλος, συχνά χωρίς να το ξέρει, της αντίδρασης, εχθρός της επανάστασης, δηλαδή της χειραφέτησης, των εθνών και των ανθρώπων. Η Λίγκα δεν μπορεί ν' αναγνωρίσει παρά μια μόνο

ενότητα: εκείνη που θα εγκαθιδρυθεί ελεύθερα από την ομοσπονδιοποίηση αυτονόμων μερών μέσα στο σύνολο, έτσι ώστε αυτό, παύοντας να' ναι η άρνηση των ιδιαίτερων δικαιωμάτων και συμφερόντων, παύοντας να' ναι το κοιμητήριο όπου έρχεται βία για να θαφτεί κάθε τοπική ευημερία, θα γίνει αντίθετα η επιβεβαίωση και η πηγή όλων αυτών των αυτονομιών και κάθε τέτοιας ευημερίας. Η Λίγκα θα επιτεθεί επομένως σθεναρά ενάντια σε κάθε θρησκευτική, πολιτική, οικονομική και κοινωνική οργάνωση που δεν θα' χαι διαποτιστεί απόλυτα απ' αυτή τη μεγάλη αρχή της ελευθερίας: χωρίς αυτή, δεν υπάρχει καθόλου ευφύϊα, καθόλου δικαιοσύνη, καθόλου ευημερία, καθόλου ανθρωπιά».

Σημειώσεις

1) α. Βλέπε την Μπροσούρα του περιοδικού CONTACT, " Ο Δημοκρατικός Σύλλογος της Πάτρας"

β. Η αναρχική οργάνωση "Δημοκρατικός Σύλλογος της Πάτρας", μια μελέτη του Ελευθεριακού Ιστορικού Αρχείου Πάρου.

2) Ο Όθωνας ήρθε στην Ελλάδα σαν πεφωτισμένος μονάρχης. Εκείνη την εποχή πολλοί μονάρχες παρουσιάζονταν σαν πεφωτισμένοι μεταρρυθμιστές ή αναμορφωτές, θορηβημένοι ή και φοβούμενοι τα λαϊκά επαναστατικά κινήματα της εποχής (μην ξεχνάμε ότι είχε προηγηθεί η γαλλική επανάσταση).

Μαζί του ήρθαν και μαθητές του κρατιστή (αυταρχικού) σοσιαλιστή Σαιν Σιμόν, οι οποίοι έβλεπαν ότι μέσα από τη φωτισμένη μοναρχία μπορεί να δημιουργήσουν συνθήκες για την κοινωνία που οραματίζονταν. Από τις προτάσεις αυτών των γεωπόνου και οικονομικοί συμβούλοι, πάνω στο πρότυπό τους για

τη γεωργία και τη βιοτεχνία στηρίχτηκε το όραμα να γίνει η Ελλάδα ένας πρότυπος βοτανικός και βιοτεχνικός κήπος.

Πολλές ιδέες εφαρμόστηκαν σε νέες κωμοπόλεις. Στην Αμαλιάδα, για παράδειγμα, που πήρε τ' όνομά της από τη βασίλισσα Αμαλία, γυναίκα του Όθωνα ή στην Κυπαρισσία κτλ. Μην ξεχνάμε, για την εποχή που αναφερόμαστε πως το ελλαδικό κράτος έφτανε μέχρι τη Λαμία.

Υποσημείωση: Αρκετοί αναρχικοί από την Ευρώπη πολέμησαν μαζί με Γκαριμπαλντινούς για την απελευθέρωση της Θεσσαλίας και αργότερα της Κρήτης από τον Οθωμανικό ζυγό.

Ο δε αναρχικός Τσιπριάνι που πολέμησε και τραυματίστηκε στη μάχη του Δομοκού το Μάη του 1897. Αργότερα με έναν πύρινο λόγο που έβγαλε, ξεσήκωσε τους φοιτητές που έστησαν οδοφράγματα στο κέντρο της Αθήνας, σήκωσαν την κόκκινη σημαία και εναντιώθηκαν στον Όθωνα και στην μοναρχία.

Πηγές: Κορδάτος, « Ιστορία του εργατικού κινήματος» .

Κ. Μοσκόφ, « Ιστορία του κινήματος της εργατικής τάξης» , εκδ.

Καστανιώτη

Μιχάλης Δημητρίου, « Το ελληνικό σοσιαλιστικό κίνημα», εκδ. Πλέθρο

3) βλέπε Μιχαήλ Μπακούνιν: «Φεντεραλισμός, Σοσιαλισμός,

Αντιθεολογισμός». Επίσης «Θεός και κράτος», «Η Παρισινή Κομμούνια

και η ιδέα του κράτους», εκδ. Ελεύθερος τύπος

* Για πολλά από τα παραπάνω στοιχεία δες την εργασία σε ηλεκτρονική μορφή: « Για μια Ιστορία του αναρχικού κινήματος του ελλαδικού χώρου » <http://ngnm.vrahokipos.net/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. ΙΙ

Αναρχική κοινωνιολογία του φεντεραλισμού (*)

Του Colin Ward

Ο μικρός αριθμός παιδιών σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα που είχε την ευκαιρία να μελετήσει την ιστορία της Ευρώπης καθώς και του δικού του έθνους, έμαθε ότι υπήρξαν δυο κορυφαία γεγονότα κατά τον 19ο αιώνα: η ενοποίηση της Γερμανίας που επιτεύχθηκε από τον Βίσμαρκ και τον αυτόκράτορα Γουλιέλμο Α', και η ενοποίηση της Ιταλίας η οποία επιτεύχθηκε από τους Καβούρ, Μασίνι, Γκαριμπάλντι και Βιτόριο Εμμανουέλε Β. Το σύνολο του κόσμου, που εκείνη την εποχή ταυτιζόταν με τον ευρωπαϊκό κόσμο, καλωσόρισε αυτούς τους θριάμβους. Η Γερμανία και η Ιταλία είχαν αφήσει πίσω όλα εκείνα τα μικρά πριγκιπάτα, τα βασίλεια, τις πόλεις-κράτη και τις παπικές επαρχίες, προκειμένου να γίνουν εθνικά κράτη, αυτοκρατορίες και κατακτητές. Είχαν γίνει σαν τη Γαλλία, της οποίας οι μικροί τοπικοί δεσπότες τελικά ενοποιήθηκαν διά της βίας, πρώτα από τον Λουδοβίκο ΙΔ' με το μεγαλοπρεπές σλόγκαν του «Το Κράτος είμαι Εγώ», και κατόπιν από το Ναπολέοντα, κληρονόμο της Μεγάλης επα-νάστασης, ακριβώς όπως ο Στάλιν ο οποίος κατά τον εικοστό αιώνα κατασκεύασε το διοικητικό μηχανισμό προκειμένου να εξασφαλίσει ότι ήταν αληθινός.

Ή είχαν γίνει σαν την Αγγλία, της οποίας οι βασιλιάδες (και ο ένας δημοκρατικός κυβερνήτης Oliver Cromwell), είχαν κατακτήσει επιτυχώς τα ουσιακά, τα σκωτσέζικα και τα ιρλανδικά εδάφη και συνέχισαν προκειμένου να κυριαρχήσουν στον υπόλοιπο κόσμο εκτός της Ευρώπης.

* πρώτη δημοσίευση περιοδικό *Ευτοπία*, τεύχος 17.

Το ίδιο πράγμα συνέβαινε και στο άλλο άκρο της τελευταίας. Ο Ιβάν Δ, επονομαζόμενος ορθά ο Τρομερός», κατέκτησε την κεντρική Ασία ως τον Ειρηνικό, και ο Πέτρος Α', γνωστός ως ο Μεγάλος. Χρησιμοποιώντας τις τεχνικές που έμαθε στη Γαλλία και την Αγγλία, κατέλαβε τη Βαλτική, το μεγαλύτερο μέρος της Πολωνίας και τη Δυτική Ουκρανία.

Οι πιο προχωρημένες απόψεις παντού στην Ευρώπη καλωσόρισαν το γεγονός ότι η Γερμανία και Ιταλία είχαν προσχωρήσει στο κλαμπ των εθνικών και ιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Τα τελικά αποτελέσματα στον 20ο αιώνα ήταν οι φοβερές περιπέτειες των κατακτήσεων, η συντριπτική απώλεια σε ζωές νέων αντρών προερχόμενων από τα χωριά της Ευρώπης κατά τη διάρκεια των δύο παγκόσμιων πολέμων, και η άνοδος λαϊκών δημαγωγών όπως ο Χίτλερ και ο Μουσολίνι καθώς και των μιμητών τους, που μέχρι και τις μέρες μας υποστηρίζουν ότι "Το Κράτος είμαι Εγώ".

Συνεπώς, κάθε έθνος είχε μια γκάμα πολιτικών όλων των πεποιθήσεων που υποστήριζαν την ευρωπαϊκή ενότητα από κάθε άποψη: οικονομική, κοινωνική, διοικητική και, βεβαίως, πολιτική. Περιττό να αναφερθεί ότι στις προσπάθειες για την ενοποίηση που προωθήθηκαν από τους πολιτικούς έχουμε ένα μεγάλο πλήθος αξιωματούχων στις Βρυξέλλες, οι οποίοι εκδίδουν διατάγματα σχετικά με το ποιες ποικιλίες σπόρων λαχανικών ή ποια των χάρμπουργκερ ή του παγωτού μπορούν να πωλούνται στα καταστήματα των κρατών μελών. Οι εφημερίδες με χαρά δημοσιεύουν όλες αυτές τις κοινοτυπίες. Ο τύπος δίνει πολύ μικρότερη σημασία σε μια άλλη εκδοχή της πανευρωπαϊκής ιδέας που εξελίχθηκε με αφετηρία της απόψεις που εκφράστηκαν στο Στρασβούργο από ανθρώπους με αντιλήψεις που εκφράζουν όλο το πολιτικό φάσμα. Οι τελευταίοι διεκδίκησαν τη δημιουργία μιας Ευρώπης των περιφερειών, τολμώντας να υποστηρίξουν ότι το εθνικό κράτος αποτέλεσε ένα φαινόμενο που εμφανίζεται από τον δέκατο έκτο έως το δέκατο ένατο αιώνα, το οποίο δε θα είχε κανένα χρήσιμο μέλλον στον εικοστό πρώτο αιώνα.

Το επερχόμενο ιστορικό διοικητικό μοντέλο μέσα σε μια ομόσπονδη Ευρώπη που πασχίζουν να ανακαλύψουν θα αφορά σε μια σύνδεση μεταξύ, ας πούμε, της Καλαβρίας, της Ουαλίας, της Ανδαλουσίας της Ακουιτανίας, της Γαλικίας ή της Σαξωνίας ως περιφερειών μάλλον, παρά ως εθνών, που αναζητούν την περιφερειακή τους ταυτότητα, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο, την οποία είχαν χάσει με την ενσωμάτωση τους στο εθνικό κράτος, όπου το κέντρο βάρους βρίσκειται αλλού.

Μέσα στη μεγάλη παλίρροια του εθνικισμού το δέκατο ένατο αιώνα υπήρξε μια χούφτα προφητικών και αιρετικών φωνών που προέβαλλαν ένα διαφορετικό φεντεραλισμό. Είναι τουλάχιστον εντυπωσιακό το γεγονός ότι εκείνοι των οποίων τα ονόματα ακόμη μνημονεύονται, ήταν οι τρεις γνωστότεροι αναρχικοί διανοητές εκείνου του αιώνα: ο Πιέρ-Ζοζεφ Πρου-ντόν, ο Μιχαήλ Μπακούνιν και ο Πιότρ Κροπότκιν. Κατά την εξέλιξη της στον εικοστό αιώνα η πολιτική αριστερά εξέλαβε την κληρονομιά τους ως άσχετη και την απέριψε. Τόσο το χειρότερο για την αριστερά, αφού άνοιξε ο δρόμος προς όφελος της δεξιάς που κατόρθωσε να επιβάλλει τη δική της ατζέντα τόσο για το ζήτημα του φεντεραλισμού όσο και για εκείνο του περιφερισμού (regionalism). Ας ακούσουμε, έστω για λίγο, εκείνους τους αναρχικούς πρόδρομους.

Ο Προυντόν

Πρώτος ήταν ο Προυντόν που αφιέρωσε δύο από τις ογκώδεις εργασίες του στην ιδέα της ομοσπονδίας σε αντίθεση με εκείνη του έθνους-κράτους. Αυτές ήταν Η Ομοσπονδία και η Ένωση στην Ιταλία του 1862 και τον επόμενο χρόνο το βιβλίο του Για την Αρχή της Ομοσπονδίας.

Ο Προυντόν ήταν πολίτης ενός ενοποιημένου συγκεντρωτικού έθνους-κράτους με αποτέλεσμα να υποχρεωθεί να διαφύγει στο Βέλγιο. Και ανησυχούσε για την ενοποίηση της Ιταλίας σε πολλά και διάφορα επίπεδα. Στο Βιβλίο του Για τη Δικαιοσύνη του 1858 ισχυρίστηκε ότι η δημιουργία της Γερμανικής Αυτοκρατορίας θα

έφερνε μόνο προβλήματα στους Γερμανούς και στην υπόλοιπη Ευρώπη, επιχειρηματολογία που ακολούθησε και όσον αφορά την πολιτική της Ιταλίας.

Στο κατώτερο επίπεδο υπήρχε η ιστορία, όπου φυσικοί παράγοντες όπως η γεωλογία και το κλίμα είχαν διαμορφώσει τοπικά έθιμα και στάσεις. Η Ιταλία, ισχυριζόταν, είναι ομό-σπονδη μέσω του συντάγματος της επικράτειας της, της διαφορετικότητας των κατοίκων της, σύμφωνα με τη φύση της ιδιοφυΐας της, τα ήθη της, την ιστορία της. Είναι ομόσπονδη με όλο της το είναι, και ήταν έτσι ανέκαθεν... Και με την ομο-σπονδία θα την κάνετε εξίσου και τόσες φορές ελεύθερη όσο και με το να της δίνετε ανεξάρτητα κράτη. Δεν είναι δικός μου ρόλος να υπερασπιστώ τις υπερβολές του προυντονικού λόγου, αλλά είχε άλλες αντιρρήσεις. Κατανοούσε το λόγο που οι Καβούρ και Ναπολέον Γ είχαν συμφωνήσει να μετατρέψουν την Ιταλία σε μια ομοσπονδία κρατών, αλλά καταλάβαινε επίσης ότι ο Οίκος της Σαβοΐας δεν συμβιβαζόταν με τίποτε λιγότερο από μια συγκεντρωτικό συνταγματική μοναρχία. Πέραν αυτού, δυσπιστούσε έναντι του φιλελευθέρου αντικληρικαλισμού του Ματσίνι, όχι λόγω κάποιας αγάπης προς τον πάπα, αλλά επειδή αντιλαμβανόταν ότι το σύνθημα του Ματσίνι - Θεός και λαός- μπορούσε να γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης από οποιονδήποτε δημαγωγό καταλάμβανε τη διοικητική μηχανή ενός συγκεντρωτικού κράτους. Πίστευε ότι η ύπαρξη αυτού του διοικητικού μηχανισμού αποτελούσε την απόλυτη απειλή για την ατομική και τοπική ελευθερία.

Ο Προυντόν ήταν σχεδόν ο μόνος Θεωρητικός του δέκατου ένατου αιώνα που αντιλήφθηκε ότι:

«Φιλελεύθερο σήμερα [το συγκεντρωτικό κράτος] με μια φιλελεύθερη κυβέρνηση, αύριο θα γίνει μια τρομερή μηχανή κάποιου σφετεριστή δεσπότη. Αποτελεί αέναο πειρασμό για την εκτελεστική εξουσία, μια διαρκή απειλή για τις ανθρώπινες ελευθερίες. Κανένα δικαίωμα, ατομικό ή συλλογικό, δεν μπο-ρεί να είναι μελλοντικά εξασφαλισμένο. Ο συγκεντρωτισμός μπορεί τότε

να αποκληθεί ως ο αφοπλισμός ενός έθνους προς όφελος της κυβέρνησης του...».

Ότι γνωρίζουμε για την ιστορία της Ευρώπης, της Ασίας, της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής του εικοστού αιώνα συντείνει προς την υπεράσπιση αυτής της αντίληψης. Ούτε και ο Βορειοαμερικανικός τύπος φεντεραλισμού, που τόσο όμορφα αποδόθηκε από τον Τόμας Τζέφερσον, εγγυάται την από---μάκρυνση αυτής της απειλής. Ένας από τους Άγγλους βιο-γράφους του Προυντόν, ο Έντουαρντ Χάιαμς, σχολιάζει ότι: «Έχει καταστεί προφανές από την εποχή του Δεύτερου Παγκόσμιου Πόλεμου οι πρόεδροι των Ηνωμένων Πολιτειών μπορούν και πράγματι χρησιμοποιούν την ομοσπονδιακή διοικητική μηχανή με τρόπο που χλευάζει τη δημοκρατία». Και ο καναδός μεταφραστής του παραφράζει το συμπέρασμα του Προυντόν ως εξής:

«Ζητήστε την άποψη των ανθρώπων ως μελών μιας μάζας και θα πάρετε απαντήσεις αλλοπρόσαλλες, ανόητες και βίαιες. Ζητήστε την άποψη τους ως μελών συγκεκριμένων ομάδων με πραγματική αλληλεγγύη και με σαφή χαρακτήρα, και οι απαντήσεις τους θα είναι υπεύθυνες και σοφές. Εκθέστε τους στην πολιτική γλώσσα της μαζικής δημοκρατίας, που αναπα-ριστά το λαό ως ενωμένο και αδιαίρετο και τις μειονότητες ως προδότες, και θα φέρουν τυραννία. Εκθέστε τους στην πολι-τική γλώσσα του φεντεραλισμού, όπου ο λαός εμφανίζεται σαν ένα διαφοροποιημένο σύνολο αληθινών ενώσεων, και θα αντι-σταθούν στην τυραννία μέχρι τέλους».

Αυτή η παρατήρηση αποκαλύπτει μια βαθιά εδραιωμένη κατανόηση της πολιτικής ψυχολογίας. Ο Προυντόν έβγαζε τα συμπεράσματα του από την εξέλιξη της ελβετικής ομο-σπονδίας, αλλά η Ευρώπη έχει να επιδείξει και άλλα παρα--δείγματα σε μια σειρά εξειδικευμένων πεδίων. Οι Κάτω Χώρες φημίζονται για τον επιεική χαρακτήρα του ποινικού συστή-ματός τους. Η επίσημη εξήγηση αυτού του γεγονότος, είναι η αντικατάσταση το 1886 του Ναπολεόντειου Κώδικα «από έναν γνήσιο ολλανδικό ποινικό κώδικα», βασισμένο σε πολιτισμικές παραδόσεις όπως «η

πασίγνωστη ολλανδική "ανοχή" και η τάση να γίνονται αποδεκτές οι αποκλίνουσες μειονότητες. Παραθέτω τον Ολλανδό εγκληματολόγο Δρ. Βίλλεμ ντε Χάαν, ο οποίος εξηγεί ότι η ολλανδική κοινωνία «παραδοσιακά» βασίζεται σε θρησκευτικές, πολιτικές και ιδεολογικές παρά σε ταξικές γραμμές. Οι σημαντικές θρησκευτικές ομάδες δημιούργησαν τους δικούς τους κοινωνικούς Θεσμούς σε όλες τις μείζονες δημόσιες σφαίρες. Η διαδικασία αυτή, είναι υπεύθυνη για τη μετατροπή μιας πραγματιστικής, ανεκτικής γενικής στάσης σε ένα απόλυτο κοινωνικό καθήκον».

Με άλλα λόγια, είναι η διαφορετικότητα και όχι η ομοιογένεια που δημιουργεί το είδος της κοινωνίας όπου εσύ και εγώ μπορούμε να συνυπάρξουμε πιο άνετα. Και η σύγχρονη ολλανδική συμπεριφορά έχει τη ρίζα της στη διαφορετικότητα των μεσαιωνικών πόλεων-κρατών της Ολλανδίας και της Ζηλανδίας, που εξηγούν, όσο και ο περιφερσιμός του Προυντόν, ότι το επιθυμητό μέλλον για όλη την Ευρώπη βρίσκεται στη συνύπαρξη των τοπικών διαφορών.

Τη δεκαετία του 1860, ο Προυντόν άκουγε τις συζητήσεις για μια ευρωπαϊκή συνομοσπονδία ή για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης. Τα σχόλια του ήταν τα εξής:

«... Με αυτό το μόνο που αντιλαμβάνονται είναι μια συμμαχία όλων των κρατών που υπάρχουν επί του παρόντος στην Ευρώπη, μικρών και μεγάλων, η οποία θα κατευθύνεται υπό την προεδρία ενός μόνιμου Συμβουλίου. Λαμβάνεται ως δεδομένο ότι κάθε κράτος θα διατηρεί τη μορφή κυβέρνησης που του ταιριάζει καλύτερα. Εφόσον, όμως, κάθε κράτος θα έχει αριθμό ψήφων στο Συμβούλιο ανάλογο του πληθυσμού και της έκτασης του, τα μικρά Κράτη σ' αυτή την υποτιθέμενη συνομοσπονδία θα ενσωματωθούν στα μεγάλα ...».

Ο Μπακούνιν

Ο δεύτερος από τους μέντορες μου του δέκατου ένατου αιώνα, ο Μιχαήλ Μπακούνιν, αξίζει της προσοχής μας για διάφορους λόγους. Ήταν σχεδόν ο μόνος διανοητής αυτού του αιώνα ο οποίος προέβλεψε τη φρίκη της σύγκρουσης μεταξύ των εθνικών κρατών του εικοστού αιώνα κατά τον Πρώτο και Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο καθώς και τη μοίρα του συγκεκριμένου μαρξισμού στη Ρωσική Αυτοκρατορία. Το 1867, η Πρωσία και η Γαλλία φαίνονταν να ετοιμάζονται για πόλεμο με σκοπό την ανάδειξη της αυτοκρατορίας που θα έλεγχε το Λουξεμβούργο και αυτό το γεγονός, μέσω του πλέγματος συμφερόντων και συμμαχιών, απειλούσε να καταπιεί ολόκληρη την Ευρώπη. Ένας Σύνδεσμος για την Ειρήνη και την Ελευθερία συνεδρίασε στη Γενεύη, υποστηριζόμενος από εξέχοντες ανθρώπους, που προέρχονταν από διάφορες χώρες, όπως ο Τζουζέπε Γκαριμπάλντι, ο Βίκτωρ Ουγκώ και ο Τζων Στιούαρτ Μιλ.

Ο Μπακούνιν άδραξε την ευκαιρία να απευθυνθεί σε αυτό το κοινό και δημοσίευσε τις απόψεις του υπό τον τίτλο Φεντεραλισμός, Σοσιαλισμός και Αντιθεολογισμός. Το κείμενο αυτό έθετε δεκατρία σημεία στα οποία σύμφωνα με τον Μπακούνιν το συνέδριο της Γενεύης υιοθέτησε ομόφωνα.

Το πρώτο σημείο διακήρυττε ότι:

«Προκειμένου να επιτύχουμε το θρίαμβο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στις διεθνείς σχέσεις της Ευρώπης, και να καταστήσουμε τον εμφύλιο πόλεμο μεταξύ των λαών που συνιστούν την ευρωπαϊκή οικογένεια αδύνατο, μόνο ένας δρόμος υπάρχει: Η σύσταση των Ενωμένων Πολιτειών της Ευρώπης».

Στο δεύτερο σημείο του υποστήριζε ότι ο σκοπός αυτός συνεπάγεται ότι τα κράτη θα πρέπει να αντικατασταθούν από περιφέρειες, καθώς, όπως παρατήρησε:

«[...] Ο σχηματισμός αυτών των Πολιτειών της Ευρώπης δε θα μπορέσει ποτέ να προκύψει ανάμεσα σε κράτη που συγκροτούνται

όπως τα σύγχρονα, λόγω της τερατώδους ανομοιότητας μεταξύ των διαφόρων εξουσιών τους».

Στο τέταρτο σημείο του ισχυριζόταν ότι:

«[...] Ακόμη και εάν αυτοαποκαλούνταν δημοκρατία δεν θα μπορούσε ένα συγκεντρωτικό, γραφειοκρατικό και μιλιταριστικό κράτος να εισχωρήσει σοβαρά σε μια διεθνή ομοσπονδία, λόγω του συντάγματος του, το οποίο πάντα θα αποτελεί μια ρητή ή υπόρρητη απάρνηση της εσωτερικής ελευθερίας, αναγκαστικά θα συνεπάγεται την κήρυξη μόνιμου πολέμου και απειλής για τις γειτονικές χώρες».

Και κατά συνέπεια, το πέμπτο σημείο του απαιτούσε:

«[...] Ότι όλοι οι υποστηρικτές της Ένωσης θα πρέπει γι' αυτό το λόγο να διοχετεύσουν όλες τις ενέργειες τους προς την ανοικοδόμηση των διαφόρων χωρών τους ώστε να αντικαταστήσουν την παλιά οργάνωση που θεμελιωνόταν πάνω στη βία και στην αρχή της εξουσίας με μια νέα, βασισμένη απόκλειστικά στα συμφέροντα, στις ανάγκες και στις ροπές των λαών, και που θα έχει σαν μοναδική αρχή την ελεύθερη συνομοσπονδιοποίηση των ατόμων σε κομμούνες, των κομμούνων σε επαρχίες, των επαρχιών σε έθνη και αυτών σε Ενωμένες Πολιτείες, πρώτα της Ευρώπης και μετά ολόκληρου του κόσμου».

Έτσι το όραμα μεγάλωνε όλο και περισσότερο, ωστόσο ο Μπακούνιν πρόσεξε ώστε να συμπεριλάβει την αποδοχή της απόσχισης.

Το όγδοο σημείο του διακήρυττε ότι:

«[...] Το γεγονός ότι μια περιφέρεια συναπαρτίζει μια Πολιτεία, έστω και με εθελοντική προσχώρηση, δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι υποχρεώνεται να παραμείνει δέσμια αυτής για πάντα. Καμία διηνεκής υποχρέωση δεν είναι αποδεκτή στην ανθρώπινη δικαιοσύνη... Το δικαίωμα στην ελεύθερη ένωση και στην εξίσου ελεύθερη απόσχισή είναι πρώτο και κύριο μεταξύ όλων των πολιτικών δικαιωμάτων. Χωρίς αυτό μια συνομοσπονδία δεν θα ήταν τίποτε άλλο παρά συγκαλυμμένος συγκεντρωτισμός».

Ο Μπακούνιν αναφέρεται με θαυμασμό στην Ελβετική Συνομοσπονδία, που, όπως το θέτει, «ασκεί τόσο επιτυχημένα την ομοσπονδία σήμερα. Ο Προυντόν επίσης θεωρούσε σαφώς ως μοντέλο την ελβετική υπεροχή των κομμούνων ως μονάδων κοινωνικής οργάνωσης, συνδεδεμένων μέσω των καντονιών με ένα καθαρά διοικητικό ομοσπονδιακό συμβούλιο. Αλλά και οι δύο θυμούνταν τα γεγονότα του 1848, όταν τα αποσχιστικά καντόνια του Ζόντερμπουντ εξαναγκάστηκαν να αποδεχθούν το νέο σύνταγμα της πλειοψηφίας με πόλεμο. Έτσι, οι Προυντόν και Μπακούνιν καταδίκασαν την υπονόμευση του φεντεραλισμού από την αρχή της υποχρεωτικής ένωσης. Με άλλα λόγια πρέπει να υπάρχει το δικαίωμα στην απόσχιση. (*)

Ο Κροπότκιν

Ακριβώς εξαιτίας του αποκεντρωτικού συντάγματος της η Ελβετία ήταν καταφύγιο για αναρίθμητους πολιτικούς πρόσφυγες που προέρχονταν από τις αυτοκρατορίες της Αυστρο-Ουγγαρίας, της Γερμανίας και της Ρωσίας. Ωστόσο, ένας Ρώσος αναρχικός εξορίστηκε ακόμη και από την Ελβετία. Ήταν πολύς, ακόμα και για το Ελβετικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο. Ήταν ο Πιότρ Κροπότκιν, που συνδέει το φεντεραλισμό του 19ου με την περιφερειακή γεωγραφία του 20ου αιώνα.

Ο Κροπότκιν πέρασε τα νιάτα του ως αξιωματικός του στρατού έκανε γεωλογικές - γεωγραφικές εξερευνήσεις στις Άπω ανατολικές επαρχίες της Ρωσικής αυτοκρατορίας και η αυτοβιογραφία του μιλάει για την οργή που ένιωσε όταν αντιλήφθηκε πως η κεντρική διοίκηση και χρηματοδότηση κατέστρεψαν οποιαδήποτε βελτίωση των τοπικών συνθηκών, μέσω της άγνοιας, της ανικανότητας και

* Σημ. τ. συν. Δείτε το παράδειγμα της πρώην Γιουγκοσλαβικής ομοσπονδίας αλλά και της πρώην Σοβιετίας και της σημερινής Ρώσικης ομοσπονδίας και την εκατόμβη των νεκρών που προκάλεσαν τα ζητήματα της απόσχισης.

της καθολικής διαφθοράς της κρατικής διοίκησης καθώς και μέσω της καταστροφής αρχαίων κοινοτικών θεσμών που θα μπορούσαν να επιτρέψουν στους ανθρώπους να αλλάξουν οι ίδιοι τις ζωές τους. Ο πλούσιος γινόταν πλουσιότερος, ο φτωχός γινόταν φτωχότερος και ο διοικητικός μηχανισμός ασφυκτιούσε από την ανία και τις καταχρήσεις.

Παρόμοια φιλολογία επ' αυτού έχει αναπτυχθεί σε οποιαδήποτε αυτοκρατορία ή έθνος - κράτος, όπως η Βρετανική και η Αυστρο-Ουγγρική αυτοκρατορία, και μπορεί κανείς να διαβάσει πανομοιότυπα συμπεράσματα στα γραπτά του Κάρλο Λέβι ή του Ντανίλο Ντόλτσι. Το 1872, ο Κροπότκιν πραγμα-τοποίησε την πρώτη του επίσκεψη στη Δυτική Ευρώπη και την Ελβετία όπου μέθυσε από την ατμόσφαιρα της δημοκρατίας, ακόμη και της αστικής. Ο Βιογράφος του Μάρτιν Μίλερ εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο αυτό το γεγονός αποτέλεσε καμπή για τη ζωή του:

Οι συναντήσεις και οι συζητήσεις του Κροπότκιν με τους εργάτες στους χώρους εργασίας του αποκάλυψαν το είδος της αυθόρμητης ελευθερίας, χωρίς την εξουσία και την κατεύθυνση εκ των άνω το οποίο είχε ονειρευτεί. Από-μονωμένοι και αυτάρκεις οι ωρολογοποιοί της Γούρα εντυ-πωσίασαν τον Κροπότκιν ως ένα παράδειγμα που θα μπο-ρούσε να μετασχηματίσει την κοινωνία, αν επιτρεπόταν σε μια τέτοια κοινότητα να αναπτυχθεί σε μεγάλη κλίμακα. Δεν είχε καμία αμφιβολία ότι μια τέτοια κοινότητα θα πετύχαινε, επει-δή δεν υπήρχε ζήτημα επιβολής, ενός τεχνητού «συστήματος», όπως στην περίπτωση του εγχειρήματος του Μουράγιεφ στη Σιβηρία, αλλά επρόκειτο για μια οργάνωση που επέτρεπε στους εργάτες να λειτουργούν ομόφωνα με τα συμφέροντα τους, επιτρέποντας την ανάπτυξη της φυσικής δραστηριότητας τους.

Αυτή η στιγμή ήταν καθοριστικής σημασίας για τη ζωή του. Κατά μία έννοια, το υπόλοιπο της ζωής του την αφιέρωσε στη συλλογή

τεκμηρίων για τον αναρχισμό, το φεντεραλισμό και τον περιφερισμό.

Θα ήταν λάθος να θεωρηθεί ότι η προσέγγιση αποτελεί απλώς ένα ακαδημαϊκό ζήτημα ιστορίας. Για να το αποδείξω αρκεί να αναφερθώ στη μελέτη του Καμίλο Μπερνέρι, Μια Ρωσική Ομοσπονδία, Πέτρος Κροπότκιν. που δημοσιεύτηκε το 1922. Ο Μπερνέρι παραθέτει την επιστολή προς τους εργάτες της Δυτικής Ευρώπης την οποία ο Κροπότκιν επέδωσε στον πολιτικό του βρετανικού Εργατικού Κόμματος Μάργκαρετ Μπόντφιλντ τον Ιούνιο του 1920. Σε αυτήν έγραφε:

Η Αυτοκρατορική Ρωσία πέθανε και δεν πρόκειται να αναβιώσει. Το μέλλον των διαφόρων επαρχιών που συνέθεταν την Αυτοκρατορία θα κατευθυνθεί προς μια μεγάλη ομοσπονδία. Οι φυσικές επικράτειες των διαφόρων τμημάτων αυτής της ομοσπονδίας με κανένα τρόπο δεν είναι διακριτές από εκείνες τις οποίες ήδη γνωρίζουμε από την ιστορία, την εθνογραφία και την οικονομική της Ρωσίας. Οποιοσδήποτε προσπάθειες συγκέντρωσης των συστατικών τμημάτων της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, όπως της Φινλανδίας, των Βαλτικών επαρχιών, της Λιθουανίας, της Ουκρανίας, της Γεωργίας, της Αρμενίας, της Σιβηρίας και των υπολοίπων κάτω από μια κεντρική εξουσία είναι καταδικασμένες σε βέβαιη αποτυχία. Το μέλλον της οντότητας που υπήρξε η Ρωσική Αυτοκρατορία κατευθύνεται προς ένα φεντεραλισμό ανεξάρτητων μονάδων.

Εσείς κι εγώ, σήμερα μπορούμε να αντιληφθούμε την επικαιρότητα αυτή της άποψης, παρότι αγνοήθηκε ως εντελώς ανυπόστατη για εβδομήντα χρόνια. Ως εξόριστος στη Δυτική Ευρώπη, ο Κροπότκιν είχε άμεση επαφή με ένα φάσμα πρωτοπόρων της σκέψης περί περιφερειών. Η σχέση μεταξύ του φεντεραλισμού και του αναρχισμού περιγράφηκε λεπτομερώς σε όλη της την έκταση ή ακόμη και την υπερβολή- από τον Πήτερ Χωλ, γεωγράφο και διευθυντή του Ινστιτούτου Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Μπέρκλεϋ της Καλιφόρνια, στο Βιβλίο του οι «Πόλεις του Αύριο» (1988). Ο ίδιος ο Ελυζέ Ρεκλύ,

αναρχικός γεωγράφος και σύντροφος του Κροπότκιν, υποστήριζε της μικρής κλίμακας ανθρώπινες κοινωνίες, βασισμένες στην οικολογία των περιοχών τους. Ο Πωλ Βιντάλ ντε λα Μπλανς, ένας άλλος ιδρυτής της Γαλλικής γεωγραφίας, υποστήριζε ότι «η περιφέρεια ήταν κάτι περισσότερο από ένα αντικείμενο μελέτης, καθώς προμήθευε τη βάση για την ολοκληρωτική ανοικοδόμηση της κοινωνικής και πολιτικής ζωής». Για τον Βιντάλ, όπως εξηγεί ο καθηγητής Χωλ, όχι το έθνος αλλά η περιφέρεια «ως η κινητήρια δύναμη της ανθρώπινης ανάπτυξης, μιας σχεδόν αισθησιακής αμοιβαιότητας μεταξύ των ανδρών και των γυναικών καθώς και του περιβάλλοντός τους, ήταν η έδρα της νοητής ελευθερίας και το βασικό κίνητρο της πολιτισμικής εξέλιξης, που δέχθηκε επίθεση και διαβρώθηκε από το συγκεντρωτικό έθνος-κράτος και τη μεγάλη κλίμακας βιομηχανία.

Ο Πάτρικ Γκέντες

Τέλος, ήταν ο έξοχος Σκοτσέζος βιολόγος Πάτρικ Γκέντες, ο οποίος προσπάθησε να συνθέσει όλες αυτές τις ιδέες περί περιφεισμού, είτε γεωγραφικές, κοινωνικές, ιστορικές, πολιτικές είτε οικονομικές, σε μια λογικά θεμελιωμένη ιδεολογία για τις περιφέρειες, γνωστής στους περισσότερους από εμάς μέσω του έργου του μαθητή του, Λιούις Μάμφορντ. Ο καθηγητής Χωλ υποστηρίζει ότι:

"Πολλά από τα αρχικά οράματα, αν και όχι όλα, του πολεοδομικού κινήματος απορρέουν από το αναρχικό κίνημα, που άκμασε κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου και τα πρώτα χρόνια του 20ού αιώνα... Το όραμα εκείνων των αναρχικών πρωτοπόρων δεν αφορούσε απλώς έναν εναλλακτικό τρόπο σχεδιασμού, αλλά μια εναλλακτική κοινωνία, ούτε καπιταλιστική ούτε γραφειοκρατική-σοσιαλιστική: μια κοινω-νία βασισμένη στην εθελοντική συνεργασία μεταξύ ανδρών και γυναικών που ζουν κι εργάζονται σε μικρές, αυτοδιοικούμενες κοινότητες».

Σήμερα

Σήμερα, στα τελευταία χρόνια του 20ου αιώνα, συμ-μερίζομαι αυτό το όραμα. Εκείνοι οι αναρχικοί διανοητές του 19ου αιώνα βρίσκονταν εκατό χρόνια μπροστά από τους συγκαιρινούς τους, καθώς προειδοποίησαν τους λαούς της Ευρώπης για τις συνέπειες της απόρριψης των προσεγγίσεων του φεντεραλισμού και του περιφερισμού. Έχοντας επιζήσει από κάθε είδους καταστροφική εμπειρία του 20ου αιώνα, οι κυρίαρχοι των εθνικών κρατών της Ευρώπης κατεύθυναν τις πολιτικές τους προς διάφορους τρόπους υπερεθνικής ύπαρξης.

Το κρίσιμο ερώτημα που αντιμετωπίζουν είναι αν μπορούν να συλλάβουν μια Ευρώπη των Κρατών ή μια Ευρώπη των Περιφερειών. Ο Προυντόν 130 χρόνια πριν, συσχέτισε αυτό το ζήτημα με την ιδέα μιας ευρωπαϊκής ισορροπίας δυνάμεων, που αποτελεί το στόχο των κρατικών αξιωματούχων και των πολιτικών θεωρητικών, και υποστήριξε ότι κάτι τέτοιο είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί μεταξύ δυνάμεων με ενιαία συντάγματα. Στο Η Ομοσπονδία και η Ενότητα στην Ιταλία, έγραψε ότι «το πρώτο Βήμα προς την αναμόρφωση του δημοσίου δικαίου στην Ευρώπη, ήταν η αποκατάσταση των συνομοσπονδιών στην Ιταλία, στην Ελλάδα, στις Κάτω Χώρες, στη Σκανδιναβία και στις παραδουνάβιες περιοχές, ως ένα προοίμιο για την αποκέντρωση των μεγάλων κρατών και συνεπώς για το γενικό αφοπλισμό». Επιπλέον, στο για την Αρχή της Ομοσπονδίας επισήμανε ότι «μεταξύ των Γάλλων δημοκρατών έχει γίνει μεγάλη συζήτηση για την ευρωπαϊκή συνομοσπονδία ή τις Ενωμένες Πολιτείες της Ευρώπης. Με αυτό φαίνεται ότι εννοούν μια συμμαχία όλων των κρατών που υπάρχουν σήμερα στην Ευρώπη, μικρών ή μεγάλων, προεδρευόμενων από ένα μόνιμο Συμβούλιο». Υποστήριξε ότι μια τέτοια ομοσπονδία είτε θα ήταν άνευ ουσίας είτε θα από-τελούσε παγίδα, για τον προφανή λόγο ότι τα μεγάλα κράτη θα κυριαρχούσαν στα μικρά.

Έναν αιώνα αργότερα, ο οικονομολόγος Λέοπολντ Κορ (Αυστριακός εκ καταγωγής, Βρετανός στην υπηκοότητα, Ουαλός από επιλογή), ο οποίος επίσης αναπροσδιορίζεται ως αναρχικός, δημοσίευσε το βιβλίο του Η Κατάλυση των Εθνών, στο οποίο εξυμνεί τις αρετές των κοινωνιών μικρής κλίμακας και υποστηρίζει εκ νέου ότι τα προβλήματα της Ευρώπης εγείρονται από την ύπαρξη του έθνους-κράτους. Επιδοκιμάζοντας για μια ακόμη φορά την Ελβετική Συνομοσπονδία, ισχυρίστηκα χρησιμοποιώντας χάρτες, ότι «το πρόβλημα της Ευρώπης καθώς και οποιασδήποτε ομοσπονδίας, αφορά στη διαίρεση και όχι στην ένωση».

Ωστόσο, για να είμαστε δίκαιοι πρέπει να αναφέρουμε ότι οι υπέρμαχοι μιας ενωμένης Ευρώπης ανέπτυξαν μια αρχή «επικουρικότητας», με το επιχείρημα ότι οι κυβερνητικές αποφάσεις δεν θα πρέπει να λαμβάνονται στους υπερεθνικούς θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά κατά προτίμηση στις περιφερειακές ή τοπικές διοικητικές βαθμίδες αντί των εθνικών κυβερνήσεων. Αυτή η συγκεκριμένη αρχή υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, το οποίο κάλεσε τις εθνικές κυβερνήσεις να ενστερνιστούν τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, «ώστε να επισημοποιηθεί η δέσμευση στην αρχή, σύμφωνα με την οποία οι λειτουργίες διακυβέρνησης θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο και να μεταφέρονται σε υψηλότερο μόνο εάν υπάρχει συναίνεση».

Η αρχή αυτή αποτελεί έναν ασυνήθιστο φόρο τιμής στους Προυντόν, Μπακούνιν και Κροπότκιν και στις απόψεις που αυτοί μόνο διατύπωσαν (με εξαίρεση ορισμένους ενδιαφέροντες Ισπανούς διανοητές όπως οι Pi y Margall ή Joaquin Costa), αλλά φυσικά θα είναι μεταξύ των πρώτων αρχών της πανευρωπαϊκής ιδεολογίας που οι εθνικές κυβερνήσεις θα επιλέξουν να αγνοήσουν. Υπάρχουν προφανείς διαφορές μεταξύ των διάφορων εθνών-κρατών σε αυτό το ζήτημα. Σε πολλά από αυτά - παραδείγματος χάριν στη Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία ακόμη και στη Γαλλία- ο κυβερνητικός μηχανισμός είναι απείρως περισσότερο αποκεντρωμένος από όσο πριν από πενήντα χρόνια. Το ίδιο μπορεί

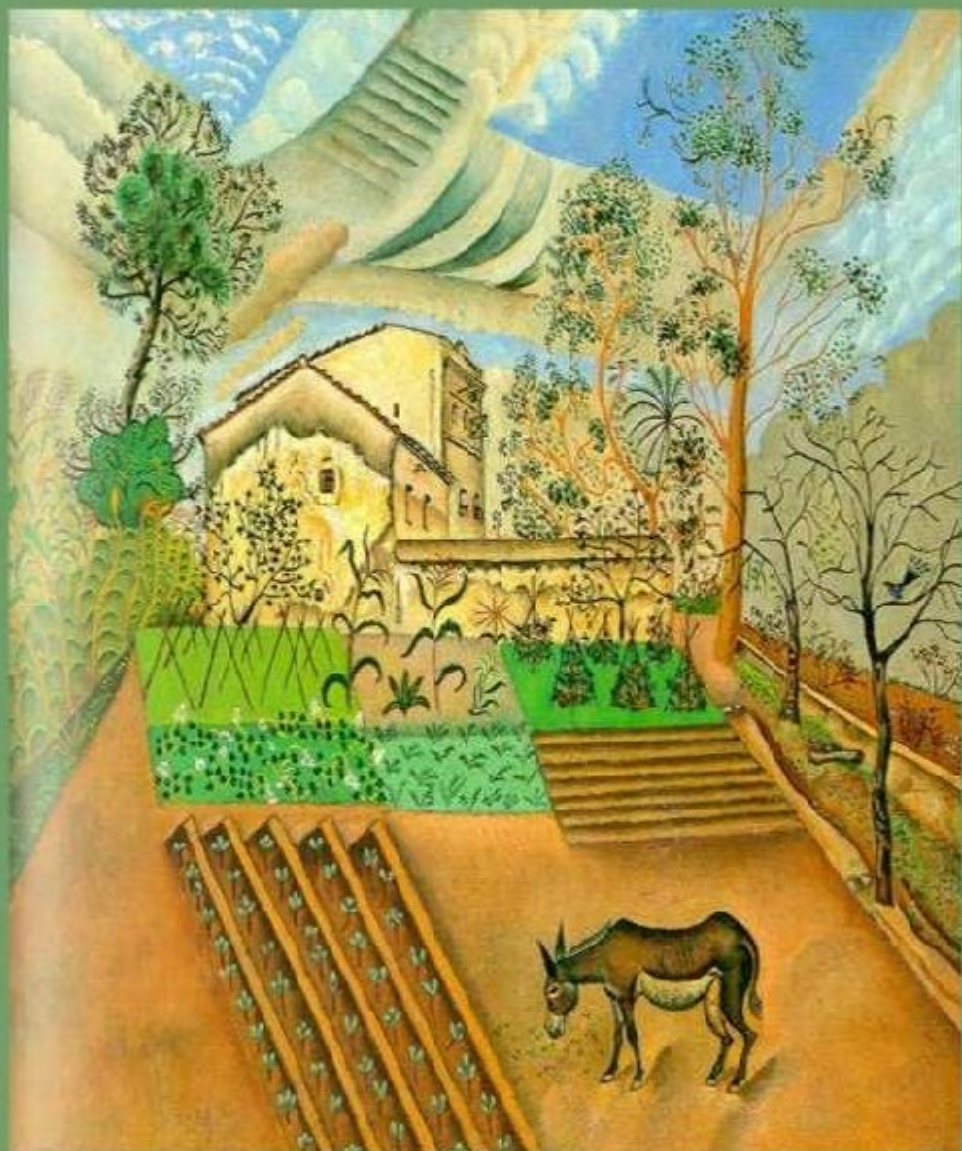
σύντομα να αποτελεί πραγματικότητα και για τη Σοβιετική Ένωση. Αυτή η αποκέντρωση μπορεί να μην εξελίχθηκε με το ρυθμό που θα θέλαμε εμείς, και με χαρά θα συμφωνήσω στο ότι οι ιδρυτές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πέτυχαν τον αρχικό τους στόχο της παύσης των παλιών εθνικών ανταγωνισμών και κατέστησαν τους μελλοντικούς πολέμους στη Δυτική Ευρώπη αδιανόητους. Αλλά απέχουμε πολύ ακόμη από μια Ευρώπη ίσων περι-φερειών.

Ζω σε αυτό που έχει εξελιχθεί ως το πιο συγκεντρωτικό κράτος στη Δυτική Ευρώπη, όπου η κυριαρχία της Δυτικής κυβέρνησης αντί να μειωθεί έχει αυξηθεί ανυπολόγιστα κατά τη διάρκεια των δέκα τελευταίων ετών. Ορισμένοι θα θυμούνται τη ρητορική της Βρετανής πρωθυπουργού, το 1988:

«Δεν καθορίσαμε επιτυχώς τα εδαφικά όρια του κράτους στη Βρετανία, μόνο και μόνο για να τα δούμε να επιβάλλονται ξανά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με ένα ευρωπαϊκό υπέρ-κράτος να ασκεί μια νέα κυριαρχία από τις Βρυξέλλες».

Αυτή είναι γλώσσα της άπατης. Δε σχετίζεται με την πραγματικότητα. Και δε χρειάζεται να υποστηρίξεις την Κομισιόν για να το αντιληφθείς. Ωστόσο, είναι ενδεικτικό της απόστασης που ορισμένοι από εμάς έχουν στο να κατανοήσουν την αλήθεια που εμπεριέχει το σχόλιο του Προυντόν: «Ακόμη και η Ευρώπη θα ήταν πολύ μεγάλη για να διαμορφώσει μια μοναδική συνομοσπονδία, θα μπορούσε να αποτελέσει μόνο μια συνομοσπονδία των συνομοσπονδιών».

Η προειδοποίηση των αναρχικών είναι ότι ακριβώς το εμπόδιο σε μια Ευρώπη των περιφερειών είναι το έθνος κράτος. Εάν πρόκειται να ασκήσουμε οποιαδήποτε επιρροή στην πολιτική σκέψη του επόμενου αιώνα, θα πρέπει να προωθούμε την επιχειρηματολογία για τις περιφέρειες. Το «σκέψου πλανητικά - δράσε τοπικά», είναι ένα από τα πιο χρήσιμα σλόγκαν του παγκόσμιου πράσινου κινήματος. Το έθνος κράτος καταλαμβάνει μόνο ένα μικρό τμήμα της ευρωπαϊκής ιστορίας. Θα πρέπει να απελευθερώσουμε τους εαυτούς μας από τις εθνικές ιδεολογίες προκειμένου να δράσουμε τοπικά και να σκεφτούμε περιφερειακά. Και τα δύο θα μας επιτρέψουν να γίνουμε πολίτες όλου του κόσμου, όχι των εθνών ούτε των υπερ-εθνικών κρατών.

Πρωτοβουλία Αναρχικών Πειραιά